

Jaume Figueras | Lluïcia Ramis | Pere Pons | Àlex Gutiérrez

ÒMNIUM

núm. 11 primavera'09

LENGUA CULTURA PAÍS

Entrevista amb

Sergi López

i a més...

La festa de les Lletres Catalanes | **Ser a Europa, imposar-se a Madrid** | Un tast dels premis Sant Jordi i Mercè Rodoreda
Tasques connectades | Inclou ÒC Notícies 131

**La fem
entre tots.**

CATALUNYA
RÀDIO

La ràdio nacional de Catalunya.
La fem entre tots.

www.catradio.cat

Editorial

En un moment dominat pel pessimisme, convé recordar que hem viscut moments més complicats en el passat i que l'esforç col·lectiu és el que ens ha permès superar les dificultats. No es tracta d'un optimisme ingenu, sinó d'un convenciment sobre les nostres possibilitats.

Des de la literatura fins a l'arquitectura, passant pel teatre i la música, tenim mostres de fins a quin punt la nostra producció és valorada aquí i internacionalment, malgrat els entrebancs que sovint hem hagut de superar. La festa literària de la Nit de Santa Llúcia o el Dia del Llibre per Sant Jordi són el màxim exponent de vitalitat literària. Òmnium Cultural vol, en la mesura de les seves possibilitats, contribuir a la vitalitat de la nostra creació i donar suport als autors.

Continuarem treballant també per facilitar el coneixement i l'ús de la llengua catalana a tots els ciutadans del nostre país, sigui quina sigui la seva procedència. Hem de facilitar que l'educació permeti conèixer bé les dues llengües oficials un cop acabada l'etapa d'ensenyament obligatori. La immersió lingüística a l'escola, que és un mitjà per aconseguir aquesta finalitat, ha estat ratificada recentment per la Unió Europea com a mètode idoni.

És probable que quan surti a la llum aquest número de la revista estiguem encara pendents de la ja famosa sentència del Tribunal Constitucional respecte a l'Estatut d'Autonomia. Un Estatut aprovat i vigent des del 2006 i que el Govern espanyol continua incomplint sistemàticament. Es vulnera la Constitució que tan sovint se'ns recorda que cal respectar, perquè l'Estatut forma part del bloc constitucional. El finançament n'és l'exemple més flagrant. S'han complert escandalosament les previsions i els terminis. A més, s'envaeixen competències que corresponen a la Generalitat. Ja queda poca força moral i jurídica per reclamar respecte a la Constitució i per acceptar un Tribunal Constitucional polititzat i desacreditat. Des d'Òmnium no volem ocupar un terreny que no ens correspon. Demanem a les forces polítiques catalanes que facin respectar la dignitat dels nostres pobles i institucions. Des de la societat civil, no hem de fomentar el desànim que condueix a la paràlisi i la inoperància. Hem de posar en marxa les nostres potencialitats i treballar conjuntament per tal de garantir la majoria social necessària que ens donarà més força democràtica.

Fotografia: Ramon Boadella

“Cal que es respecti la dignitat dels nostres pobles”

Jordi Porta i Ribalta

sumari ÒMNIUM primavera'09

- 4 **Donassa** > Teresa Rovira i Comes
- 5 **Notes desacomplexades** > Eva Piquer
- 6 **Tasques connectades** > Oriol Lladó
- 7 **La foto** > Guardamar
- 16 **L'entrevista** > Sergi López
- 50 **Punt final** > Francesc-Marc Álvaro

35 ÒC Notícies |31

PAÍS

8 Ser a Europa, imposar-se a Madrid > Amb les eleccions europees a tocar, convé recordar quins són els fronts oberts en les relacions entre Catalunya i la Unió Europea. Per Albert Segura.

LLENGUA

12 L'espai audiovisual: vertebrats o invertebrats? > Els Països Catalans encara pateixen traves administratives que els separen de ser un territori lògicament ordenat i vertebrat en l'àmbit audiovisual. Per Àlex Gutiérrez.

CULTURA

- 22 El jazz català: la conquesta del món exterior** > L'escena jazzística catalana ha guanyat una notable presència en el marc internacional els darrers anys. Per Pere Pons.
- 26 La festa de les Lletres Catalanes** > Els premiats de la 58a Nit de Santa Llúcia, la vetllada més important de la literatura catalana, prenen la paraula. Per Lluïcia Ramis.
- 32 Un tast dels premis Sant Jordi i Mercè Rodoreda 2008** > Poc després de la publicació de les dues obres guanyadores, n'oferim dos fragments per convidar el lector a continuar llegint.

ÒMNIUM primavera'09 >>>

Edita: Òmnium Cultural

Producció editorial: Ara Llibres, s.c.c.l. www.ara.cat

Disseny original: Xavier Peralta

Direcció editorial: Roser Sebastià

Coordinació editorial Ara Llibres: Toni Quero i Arantza Diez

Maquetació: Natalia Margarit

Consell de redacció: Marta Buch, Jaume Clotet, Isidor Marí,

Mabel Mas, Joan Maria Piqué, Roser Sebastià i Oleguer Serra.

Publicitat: Carme Mata, cmata@omnium.cat

Impressió: Gramagraf, s.c.c.l.

Dipòsit legal: B-51515-2005

ISSN: 1885-611X

Òmnium no es fa responsable de l'opinió dels seus col·laboradors. Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura
i Mitjans de Comunicació

ÀNIMA DE GESTORA I DE BIBLIOTECÀRIA

Teresa Rovira i Comes

Als noranta anys ha viscut per recuperar la llengua i la cultura de Catalunya. Catalana i catalanista. Bibliotecària. De formació noucentista, la seva feina respira civilitat i el seu servei a Catalunya, fidelitat. Ha estat jurat del Premi d'Honor de les Lletres Catalanes; és membre de la Junta Consultiva d'Òmnium Cultural i ànima de la *Revista de Catalunya*, fundada pel seu pare l'any 1924.

© Il·lustració: Martí Abril

Vaig conèixer la senyora Rovira una tarda de maig. Vam anar a visitar-la al seu pis del carrer Muntaner amb Mercè Subirats, tot coincidint amb la redacció del *Diccionari dels catalans d'Amèrica*, dirigit per Albert Manent. D'aquell saló acollidor en recordo la sobrietat i l'elegància en harmonia total amb el tarannà de la Teresa; el caliu del seu discurs ferm davant les mancances del país, el to democràtic i conciliador, intel·ligent, d'una gran civilitat. Nascuda a Barcelona l'any 1918, infatigable lectora de Dolors Monserdà, Folch i Torres, J. M. de Sagarra i de la poesia de Josep Carner, és filla del polític i historiadore Antoni Rovira i Virgili; pertany a un col·lectiu de professionals a qui Catalunya i, sobretot, els seus investigadors han d'expressar una gran gratitud: les bibliotecàries. Enaltides pel noucentisme, professionals essencials en la recuperació del patrimoni cultural català –avui dia, poc escoltades i reconegudes– les bibliotecàries han donat llum a uns fons soterrats en l'oblit.

Ha viscut dues dictadures, la de Primo de Rivera i la de Franco; ha patit l'exili, la mort del seu únic fill, l'espòli del patrimoni privat i bibliogràfic familiar, però, sobretot, l'espòli d'uns anys d'infantesa i adolescència viscuts fora del seu país. Anys viscuts a Perpinyà, Tolosa de Llenguadoc i Montpeller. El 1946 es casà amb

Josep Calvet, secretari del president de la Generalitat a l'exili, Josep Irla. Tornà a Catalunya l'any 1953 –el seu pare morí a l'exili l'any 1949–, on finalment va poder acabar els estudis i va obtenir una plaça de bibliotecària a Esparreguera. Anys més tard va treballar a la Biblioteca de Catalunya i es

“Enaltides pel noucentisme, les bibliotecàries han donat llum a uns fons soterrats en l'oblit”

dedicà a la investigació de la literatura infantil i juvenil catalana. Entre els seus treballs cal esmentar *Bibliografia històrica del llibre infantil en català* (1972), en col·laboració amb Carme Ribé; *Les biblioteques populars catalanes* (1982); articles per a la Gran Enciclopèdia Catalana, i els capítols sobre la “Literatura infantil i juvenil” per a la *Història de la literatura catalana* de Riquer-Comas-Molas, estudis que ja havia sistematitzat a la seva tesina *Noucentisme i literatura infantil* (1973), on amb gran sensibilitat va fixar la complementaritat entre lletra

i dibuix. Fidel als seus amics, ha dedicat articles a Joaquim Molas i Francesc Vallverdú, entre altres, i no ha dubtat mai de treballar en col·laboració amb les seves col·legues, entre les quals podem recordar Carme Ribé, Maria Capdevila, Concepció Carres o Concepció Martínez.

Malgrat tot, Teresa Rovira no ha deixat mai d'esmerçar temps en la recuperació de la dignitat familiar a través de la figura d'Antoni Rovira i Virgili i de la dignitat del nostre país. Curiosament, entre els quatre mil llibres i documents confiscats pel franquisme, molts dels quals eren a l'Arxiu de Salamanca –i en procés de recuperació– hi ha la primera edició en català del *Discurs del mètode* de Descartes. El mètode és justament allò que defineix la seva tasca de sistematització, recopilació i edició de les obres inèdites o disperses del seu pare, que aplega uns catorze mil articles i uns cinquanta llibres; feina que va merèixer el 1970 el Premi Ramon d'Alòs-Moner que atorga l'IEC. I encara ha tingut temps per tirar endavant la *Revista de Catalunya*, publicació que, com ella, també ha sobreviscut a dues dictadures. Jo diria que la senyora Rovira ha viscut i viu per posar les coses a lloc. ◊

>>> Pilar Garcia-Sedas és crítica literària.

Microbis i altres bèsties

Em pensava que la proclamació d'independència seria poc o molt sonada.

Però no: ha arribat de puntetes, sense fer soroll, amb una discreció típicament catalana.

Per deformació professional, me n'he assabentat gràcies als rànquings de llibres més venuts.

Que aquí es parli català no depèn només de mi

La Generalitat gasta un to imperatiu per dir-me que encomani el català. Ara resulta que no tenim una llengua, ni tan sols una llengua malalta: tenim directament una malaltia. I contagiosa. De les que t'obliguen a tancar-te a casa per no anar escampant microbis amunt i avall. Buf, quin mal rotllo. ¿Segur que els autors de la campanya, pagats per tu i per mi, no han trobat una metàfora millor? A part, això del "depèn de tu" ja fa massa temps que dura. Jo he d'anar contagiant el personal i des de les institucions es poden limitar a aplicar una política de vacunacions: injecten bacteris en dosis tan inofensives que, lluny d'infectar els nadius d'altres idiomes amb la diguem-ne *catalanitis*, aconseguen que la societat en pes s'immunitzi contra la nostra llengua. I aquí ens tens, sobrevivint enmig de parlants amb les defenses ben activades per prevenir una possible catalanització. Ja veus quina gràcia.

"A mi, la cançoneta de la nova campanya de Política Lingüística em desperta l'instint rebel"

Hi ha vacunes que provoquen reaccions. A mi, la cançoneta de la nova campanya de Política Lingüística em desperta l'instint rebel. M'he passat tota la vida (i ja són quaranta anys: poca broma) provant d'encomanar el català, per dir-ho com ho diuen ara. Però a partir d'avui potser duré a terme l'exercici contrari: intentaré no sentir-me culpable si mai se m'acaba la paciència i opto per anar per feina. És a dir, si un bon dia aparco (provisionalment, ep) la militància lingüística i salto al castellà com faria qualsevol persona sense consciència nacional, ni ganes.

Perquè exercir de malalt infecció és recomanable fins a cert punt. De tant en tant, sobretot quan et carreguen a tu el mort, vénen ganes de curar-te de cop.

El drama dels llibres mal traduïts

La meua feina de periodista cultural té coses bones, com ara que em permet rebre de franc tots els llibres que es publiquen (aquest avantatge a la llarga és un problema, perquè no sé on ficar-los, però vaja). Sovint, d'un mateix llibre, me n'envien la traducció catalana i la castellana. I si em sobra el temps, com que no tinc gat per pentinar, em puc dedicar a comparar les dues versions.

Em sap greu dir-ho, però en general, i amb tantes excepcions com calgui, les traduccions literàries al castellà encara sonen molt millor que les traduccions a la nostra llengua. I mira que jo, amb una tossuderia que aviat abandonaré, em decanto per llegir els llibres traduïts al català, sempre que puc triar. Però estic tipa de topar amb construccions lingüístiques que fan mal als ulls i impedeixen una lectura sense traves.

Passa que després la gent com el meu pare, un fill d'andalus que parla en castellà amb les seves germanes i en català amb la seva dona i els seus fills, prefereix llegir les novel·les en castellà perquè, diu, "en català són més complicades i jo no en sé prou". Té part de raó: segons quines novel·les, en català costen més de llegir. Però la culpa no és d'ell sinó dels editors, que han donat per bona una traducció feta amb presses, mal pagada i qui sap si revisada per un aspirant a corrector amb més bona fe que intuïció lingüística. Els bons

traductors (que en tenim, per sort) són tan bons que no es fan notar. Però que ningú es confongui: això no vol dir que siguin prescindibles.

"Amb una tossuderia que aviat abandonaré, jo em decanto per llegir els llibres traduïts al català"

Som independents, encara que sembli mentida

La Patrícia Gabancho és argentina, però tan catalana com tu i com jo. Escriu un llibre rere l'altre sense necessitat de traductor: mira que bé. L'últim (hauria de dir el penúltim, ja?) es titula *Crònica de la independència* i és un encàrrec de l'editor Fèlix Riera per al segell d'assaig L'Arquer. L'autora es presta al joc d'imaginar com seria una Catalunya independent el 2037, quan ja faria 27 anys que el país avançaria sense la crossa d'Espanya. Tot plegat és una volada de coloms divertida i prou versemblant.

El cas és que, a les llistes de més venuts, *Crònica de la independència* apareix entre els títols de no-ficció.

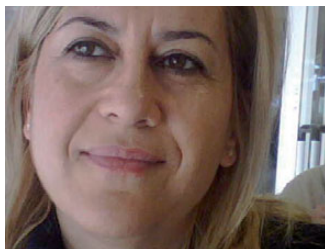
Segurament té lògica, però sobretot té gràcia: si aquest llibre no és ficció, senyal que ja som independents, o que ho serem d'aquí a quatre dies. Ai, ves qui ho diria. ◊

El mòbil és una eina per aprendre

Avui dia, uns dels principals reptes de l'educació són els nous hàbits d'aprenentatge. Per sortir-nos en cal situar l'ensenyament en el centre del debat i augmentar la dotació econòmica que hi destinem.

“Cal no confondre l'objecte i el seu ús perquè és evident que tot objecte és també un instrument”

Amb Trina Milán iniciem una sèrie d'articles que miren d'apropar-se als grans reptes del país a partir de les mirades documentades i engrescadores de diferents professionals. Milán té una llarga experiència en el sector educatiu, empresarial i de la formació universitària i continuada. És antropòloga i filòloga de formació i, també, una blockeaire destacada a través del seu referencial *Platxèria* (trinamilan.cat). És presidenta de Stic.cat, que fa uns mesos va promoure la primera edició dels premis Blocs Catalunya. Col·labora amb diferents mitjans de comunicació.

Ales escoles es requisen telèfons mòbils i, en efecte, podem arribar a pensar que aquests petits aparells electrònics són un problema. Fan soroll i interrompen les classes, distreuen els alumnes dels llibres i exemplifiquen una joventut dispersa i addicta als béns de consum. Però el problema no és el mòbil, explica Trina Milán, responsable d'Innovació i Recerca Educativa del Departament d'Educació de la Generalitat. I tampoc no és la joventut. Ben mirat, potser ni tan sols hauriem de parlar de “problemes” sinó de processos, i d'un llarg i prometedor canvi cultural. Perquè cal no confondre l'objecte i el seu ús, i no oblidar el que és evident: que tot objecte és també un instrument. El mòbil –o la PDA, la PS, el portàtil, l'iPod o la Playstation– pot ser una eina educativa de primer ordre. **“No es tracta de prohibir-ne l'ús en l'àmbit escolar sinó de regular-lo, i veure de quina manera podem incorporar aquestes eines a l'aprenentatge”**, subratlla Milán. Avui dia, el coneixement ens arriba per moltes vies, i amb molts formats; l'accés a la informació s'ha democratitzat i s'ha fet més fàcil amb Internet. Però ens trobem problemes nous: com digerim aquesta informació? Com en podem treure el màxim profit? Com podem ser-ne participants? Com exercir-ne la crítica? Aquí, l'escola hi ha de tenir un paper clau, remarca Milán. El del mòbil és, així, un exemple més d'un canvi gradual però inexcusable que han d'anar fent les nostres escoles.

“Si entressin en una de les cuines d'avui, els nostres avis no sabrien gairebé ni fer-se una truita; però en canvi, si entressin en una aula, reconeixerien la classe a la primera. Avui una aula és, físicament, si fa o no fa, com era fa trenta anys... i això sobta, perquè no passa en altres àmbits.” La nostra vida quotidiana està marcada per la informació, i aquesta ens arriba en desenes de pantalles al dia: al tren, en arribar a un supermercat, al vestíbul d'un cinema, al nostre portàtil. Però no a l'escola. **“L'escola, a vegades, sembla un món a banda, i això no té gaire sentit.”** L'escola ha perdut el monopoli de la transmissió de la informació, però manté el seu paper com a guia i seleccionadora de la informació, convertint-la en formació, per això és més important que mai en la història. Però cal repensar-la, cal reinventar-la perquè doni el servei públic que li demana la societat del coneixement.

Estem preparats per incorporar aquests instruments a l'educació? Hi ha encara molta feina per fer, és clar. I a ningú no se li escapa que és un camí complicat, “i més quan no podem administrar-nos els nostres propis diners”, puntualitza Milán. “Sobretot quan en el nostre país costa veure l'educació com l'element estratègic que és.” Milán reclama més inversió en educació que equipari el percentatge del PIB per a educació amb el dels països amb els quals ens volem emmirallar. S'ha iniciat un gran debat sobre les infraestructures, “d'altra banda ben útil i necessari”, però cal estendre la discussió en aquest àmbit tan important: “sembla que només puguem valorar el que es pot tocar, el ciment, i en canvi l'intangible és com si no fos tan important”. Un error: **“el coneixement i la innovació és el que ens diferencia; el que, de fet, ja ens fa competitiu”**. Per abordar aquest debat, Milán creu que “la llei d'educació és una llei de país, una referència necessària, que ens hauria de permetre superar l'esquema parlamentari dels quatre anys”.

“El nostre professorat”, assenyala Milán, “fa temps que es forma amb aquestes tecnologies, i està acostumat a treballar en xarxa.” “Sóc optimista”, deixa clar, “al Departament, per exemple, estem recopilant les diferents bones pràctiques relacionades amb l'educació que ara mateix hi ha en marxa. Volem compartir el que funciona: això està evidenciant que hi ha una part significativa de la comunitat educativa que és innovadora, que va en la bona direcció”. Un bon senyal. ◊

“De Salses
a Guardamar
i de Fraga
a Maó”

Guardamar

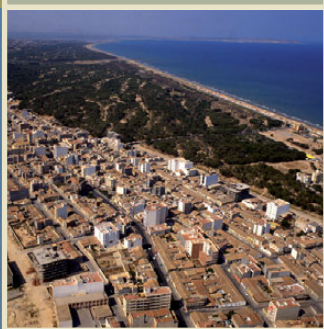
RADIOGRAFIA

Ubicació: Alacant

Superfície: 35,58 km²

Població: 16.638 hab.

El secret: és el punt més meridional de la Península on es parla català.

Guardamar vigila el mar i el preserva, just allà on desemboca el riu Segura. Malgrat el creixement urbanístic, manté la seva fesomia deltaica, convertida, avui, en el seu actiu principal.

Un cordó dunar ressegueix la costa guardamarenca, que amaga precioses platges verges, com les dels Tossals i les Ortigues. Al sud, el parc natural de la Llacuna de la Mata reclou una important reserva d'aus marines. I terra endins, el paradís de l'horta, on floreixen hortalisses i cítrics, ens retorna als ancestres.

Ser a Europa, imposar-se a Madrid

Amb les eleccions europees a tocar, i abans que els candidats catalans en facin bandera en la seva campanya, convé recordar quins són els fronts oberts en la relació entre Catalunya i la Unió Europea. La pregunta sobre les “reclamacions d’independència de Gal·les, Escòcia, Catalunya o el País Basc” que l’assistent gal·lesa d’un eurodiputat va etzibar-li a la secretària d’Estat nord-americana, Hillary Clinton, o la retirada ideològica de l’exèrcit espanyol de Kosovo anunciada per Carme Chacón han servit recentment per internacionalitzar el cas català. Clinton va prometre que els Estats Units “no interferiran en els assumptes interns dels països de la UE” i el govern espanyol ha irritat l’OTAN en deixar ben clar als seus aliats que té un problema amb Catalunya i Euskadi.

Per **Albert Segura**

Fotografies **Dani Codina, Daniel Jové, Albert Segura**

La manifestació “10Mil a Brussel·les per l’Autodeterminació” d’aquest 7 de març no haurà servit per internacionalitzar el cas català, però alguns partits i el govern n’hauran de prendre nota, com de Clinton i Chacón. Si la protesta va fer justícia al seu ambiciós nom o es va quedar a menys de la meitat depèn de si qui ho compta és la policia o els organitzadors, però en qualsevol cas els que van cridar “we want a Catalan state” omplint la capital comunitària d’estelades van ser milers. Potser va ser un error voler quantificar, d’entrada, l’objectiu de mobilitzar 10.000 catalans empenyats i, sobretot, fer 1.300 quilòmetres cap al nord en comptes de recórrer-ne 600 cap a l'oest, fins a Madrid.

Com el finançament, el rol de Catalunya a la Unió Europea depèn, ara per ara, del Govern espanyol, o el d’Escòcia del Govern britànic. Europa ha de ser una oportunitat, però sovint Catalunya s’equivoca d’enemic i cau en la temptació fàcil de projectar contra Brussel·les la seva frustració i ira pels problemes que no és capaç de resoldre a la Carrera de San Jerónimo. La guerra del català a Europa és el millor exemple

de com molts fan trampes al solitari. I convé recordar-ho ara que els candidats catalans a les eleccions europees tornaran a fer del principal dèficit democràtic de la nostra relació amb Europa el seu cavall de batalla.

“La guerra del català a Europa és el millor exemple de com molts fan trampes al solitari”

Un informe del *think thank* Horitzó Europa i del Cercle d’Estudis Sobiranes d’Alfons López Tena revela que si la llengua catalana encara no es pot fer servir a les institucions europees és perquè el Govern espanyol no ho vol. El 90 % dels acords que José Luis Rodríguez Zapatero va signar amb bombo i plateret a Brussel·les el 2005 i el 2006, i que havien de permetre l’ús del català, del basc i del gallec, tot i que no siguin llengües oficials de la UE, no s’estan aplicant perquè

Madrid els incompleix. És Espanya, doncs, i no Europa, qui boicoteja l’ús del català. El Govern espanyol havia de decidir qui faria les traduccions i informar-ne Brussel·les, com també fer-se càrrec del milió i mig d’euros anuals de despesa, però Zapatero encara no ha complert aquest “requisit indispensable” i això “situa el català en una posició de pràctica inexistència davant les institucions de la UE”, denuncia l’estudi. Fins i tot el mateix secretari de Política Lingüística de la Generalitat, l’exeurodiputat republicà Bernat Joan, admet el seu “fracàs absolut” en els requeriments a Zapatero perquè “assumeixi les seves responsabilitats”.

Tampoc no ajuda gens a seduir el Parlament Europeu que el català estigui prohibit al Congrés: els 25 diputats del PSC a Madrid han votat recentment amb el PP i la resta del PSOE en contra d’una moció d’ERC que insta la cambra baixa a permetre l’ús de la llengua catalana. I quan els eurodiputats catalans porten la reivindicació a l’Eurocambra sempre topen contra el mateix mur: “Però si vostès no poden parlar en català a Madrid, què venen a exigir ara a Estrasburg?”

Brussel·les, 7 de març.

Milers de catalans van reivindicar l'estat català en la manifestació de Brussel·les el 7 de març passat.

Mentre Andorra no s'adhereixi a la UE, que el català sigui llengua oficial o no seguirà depenent de la voluntat del Govern espanyol, fins ara nul·la. Ni el PP ni el PSOE no han demanat mai la reforma del règim lingüístic per afegir el català a les vint-i-tres llengües oficials. I no serà per falta d'oportunitats: cada cop que la UE s'amplia cal reobrir-lo per encabir-hi la llengua del nou soci, com es va fer el 2007, per al búlgar i el romanès. Si el gaèlic, amb només 60.000 parlants, és oficial i el català no, tot i tenir-ne deu milions, és perquè Dublín ho vol i Madrid no. Irlanda ho va demanar el juny del 2005, trenta-dos anys després d'haver-se adherit a la UE, i els socis ho van haver d'acceptar. I Catalunya ha de conformar-se amb pedaços, com el web en català de l'oficina del Parlament Europeu a Barcelona, que no és el portal oficial tot i que sí que obre una petita esclatxa per a l'ús molt limitat de la llengua catalana a les institucions europees. Els consellers de la Generalitat poden parlar-lo en els consells de ministres amb comptagotes: el cafè per a tot-hom que se serveix a la Moncloa els obliga a esperar que la resta de comunitats desfilin per Brussel·les per poder tornar-hi a anar, un altre pedaça.

La immersió lingüística de l'ensenyament català i l'evidència que el castellà no està perseguit a Catalunya es qüestionen en molts punts d'Espanya, tant pel PP com per bona part del PSOE, que imposa una hora més de llengua castellana. La

Comissió Europea, en canvi, no només elogia el model lingüístic català sinó que fins i tot proposa estendre'l a la resta de la UE. Però Catalunya –que ja fa algunes legislatures que té la paella pel mànec a l'hora d'aprovar investidures i pressupostos al Congrés– s'enfronta a Brussel·les i li reclama que li resolgui els problemes enquistats, els draps bruts que no és

“La Comissió Europea no només elogia el model lingüístic català sinó que fins i tot proposa estendre'l a la resta de la Unió”

capaç de rentar a Madrid, en comptes de veure en Europa una oportunitat i preguntar-se què pot fer per ella.

Hi ha espais per construir la UE des de Catalunya, com les eleccions europees del 7 de juny o les esclatxes que en aquesta legislatura han sabut aprofitar l'eurodiputat de CiU, Ignasi Guardans, o el d'ICV, Raül Romeva: la batalla contra els abusos i les arbitriarietats en els controls de seguretat dels aeroports europeus s'ha guanyat des de Catalunya, o el futur reglament d'inspecció i control de pesca, per exemple, també s'escriu des

de casa. Romeva és, de fet, l'eurodiputat més actiu de l'Estat espanyol. No només és el que més intervén en el plenari (153 vegades en cinc anys de legislatura), sinó que també és el que més propostes de resolució (221) i preguntes parlamentàries ha fet (396, segons el registre del Parlament europeu). I Guardans és el sisè d'un rànquing de 54 eurodiputats espanyols en què els catalans són més *eurohiperactius* que *euromandrosos* i demostren que per a ells Estrasburg no és cap cementiri d'elefants on viure un exili daurat.

Però ara la decisió de CDC d'alçar la veu sobiranista a Europa enviant Ramon Tremosa a Estrasburg està posant nerviosos la resta de partits. L'eurodiputat del PSC Raimon Obiols adverteix Tremosa i el candidat d'ERC, Oriol Junqueras, que no faran amics a la UE si posen sempre al davant el català i les “reivindicacions identitàries” i de “diferenciació i confrontació”. L'eurodiputat del PP Alejo Vidal Quadras ja dona per fet que si porten al *Caprice des dieux* –com molts brussel·lesos anomenen el faraònic edifici de l'Eurocambra– “dèries secessionistes i totes aquestes bajanades es trobaran absolutament fora de joc i faran el ridícul”. Polèmic va ser el retret de Guardans a Tremosa alertant-lo que a l'Eurocambra “no es ve a defensar el finançament ni la independència de Catalunya” i que “la política catalana s'acaba als Pirineus”. I Romeva demana a convergents i republicans que respectin el “pacte no escrit d'entesa en temes de païs” entre

eurodiputats catalans perquè “no ens beneficiaria de cap manera que fos un sol partit o un sol eurodiputat qui manifestés una determinada reivindicació”.

La UE ens paga el TGV –4.725 milions d’euros, el 72 % del cost de la línia de Madrid a Barcelona i la frontera francesa–, però això paradoxalment no ha servit per acostar l’Estat a Europa, sinó tot el contrari. El Govern espanyol ha imposat un model radial, evitant el corredor mediterrani que Brussel·les troba imprescindible i ajornant la connexió amb la frontera francesa i l’enllaç Barcelona-París, que acumula un retard escandalós, en bona part també pel poc interès del Govern francès. També és Madrid i no Brussel·les qui allunya Catalunya d’Europa replegant els vols internacionals d’Iberia de l’aeroport del Prat. El Comitè de les Regions, mentrestant, es queixa al Govern espanyol que “aïllar Catalunya” centralitzant els vols internacionals d’Iberia a l’aeroport de Barajas “seria una mala política i un error magistral”. El seu vice-president primer, l’exministre socialista francès Michel Delebarre, reclama que es mantinguin a Barcelona fins i tot “les connexions que potser no són immediatament rendibles econòmicament però que són estratègiques per al desenvolupament”

de Catalunya, i que no es deixin en mans de les aerolínies de baix cost.

També la UE haurà de treure alguna lliçó de la manifestació “10 mil a Brussel·les per l’autodeterminació”: no es pot continuar construint basant-se en els estats i oblidant les nacions i els pobles. La *plantada* del president de l’Eurocambra, Hans-Gert Pöttering, a José Montilla, rebutjant entrevistar-se amb ell durant la seva visita a Barcelona tot i els esforços del govern, és un incident molt il·lustratiu del poc que, malauradament, compta Catalunya a Europa. I la decisió de repetir el referèndum del Tractat a Lisboa a Irlanda, tornant a preguntar als irlandesos poc més d’un any després que diguessin que “no” i confiant que aquest cop la crisi els doni un cop de mà i encertin la papereta *correcta*, també diu molt de quina és la salut democràtica d’aquest procés de construcció europea.

Culpar la UE en comptes de seduir-la és el més fàcil, però també molt perillós quan les eleccions europees són a tocar: aquesta estratègia de fum i confusió pot estendre l’euroescèpticisme en un país que sempre ha mirat més enllà dels Pirineus. ◊

>>> **Albert Segura**, periodista, corresponsal del diari *Avui* a Brussel·les.

ACN

Web europeu en català

El 5 de desembre de l’any passat, els eurodiputats catalans van presentar a Barcelona la pàgina web en català de l’Oficina del Parlament Europeu a la capital catalana. No és una pàgina oficial, però obre una petita escletxa per a l’ús molt limitat de la llengua catalana a les institucions europees. A través d’aquest lloc, es pot fer un seguiment de l’activitat de l’Eurocambra.

<http://barcelona.adagio4.eu/>

Xarxa social europea

L’any 2004, el Centre UNESCO Catalunya, Òmnium Cultural i el CIEMEN van organitzar un simposi internacional que va analitzar el futur de les nacions sense estat de la Unió Europea. Una de les idees clau que va sorgir de la trobada entre representants d’Eslovènia, Flandes, les illes Fèroe, Escòcia, Euskadi, Galícia i Catalunya va ser la necessitat de crear una xarxa europea formada per la societat civil amb l’objectiu de sumar complicitats i fer més fortes les reivindicacions comunes a Europa.

L'espai audiovisual: vertebrats o invertebrats?

Per Àlex Gutiérrez

Fotografies: ACPV, Govern de les Illes Balears

Les noves tecnologies han afavorit la globalització de les comunicacions, però els Països Catalans encara pateixen traves administratives que els separen de ser un territori lògicament ordenat i vertebrat en l'àmbit audiovisual. Els esforços de la societat civil i dels polítics defensors de l'espai comú de comunicació són evidents, però també han hagut de suportar més d'un revés dels qui encara s'entesten a esquarterar la llengua, probablement amb l'ànim d'empetir-la fins a fer-la desaparèixer.

Posar fronteres a la comunicació sol ser un exercici contra natura –allò de posar portes al camp– que acaba topant amb la crua realitat. Però això no ha impedit, en el cas dels territoris de parla catalana, que determinats agents hagin aixecat dics administratius i polítics prou ferrenys per impedir de moment l'articulació raonable d'un territori que comparteix una llengua comuna. És el cas de l'actual Generalitat del País Valencià, que l'any passat es va distingir per la seva tenacitat a l'hora d'evitar que TV3 es pogués veure dins la Comunitat. Mentrestant, una pila de televisions “al·legals” locals observaven la batussa política, sabedores que el govern Camps no destinaria cap esforç a aplicar amb elles el mateix raser.

El Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació de la Generalitat de Catalunya manté, malgrat això, una via de negociació oberta que pot acabar donant fruits. La mà estesa que s'ha ofert duu el títol d'acord de reciprocitat i es basa en una simetria aparentment simple: que TV3 es vegi al País Valencià a canvi que Canal 9 pugui ser captada pels televisors catalans. La TDT permet tècnicament aquesta possibilitat, tot i que per fer-la efectiva abans cal que el Ministeri d'Indústria atorgui un segon múltiple (o agrupació de quatre canals en el dial) a la televisió autonòmica valenciana.

Malauradament, no és tan fàcil com esperar una signatura ministerial. Aquesta negociació ja fa temps que dura i això no ha impedit, mentrestant, que Camps actués amb contundència contra Acció Cultural del País Valencià (ACPV), principal responsable de les emissions de TV3 allí. Les paraules no acompanyen els fets, almenys en aparença: Camps signa amb una mà l'acord, mentre que amb l'altra dóna l'ordre de tancament dels repetidors polèmics i signa severes propostes de sanció. Però el Departament de

Cultura i Mitjans de Comunicació català no es resigna. En una nota de premsa, feta pública a finals de novembre passat, assenjala aquesta contradicció: “En cap cas, el retard del Govern de l'Estat en l'aprovació del reial decret que permet la reciprocitat no pot imputar-se al Govern de Catalunya, que ha complert escrupolosament tots els compromisos adquirits. (...) El Govern de Catalunya considera inacceptable l'actitud dilatòria del

“Posar fronteres a la comunicació sol ser un exercici contra natura que acaba topant amb la crua realitat”

Govern espanyol que obstaculitza la reciprocitat entre ambdós territoris.” Cal tenir present que el conseller Tresserras va obtenir, ja l'abril de 2007, l'esperat compromís del Ministeri d'Indústria, Turisme i Comerç per elaborar el decret que permet la reciprocitat necessària. El text finalment va ser enllestit el febrer de 2008, però roman encara als llimbs monocloves, en espera de ser dut al Consell de Ministres per a la seva aprovació.

Fins i tot, i com a mostra de bona voluntat, TV3 –que ja tenia concedit d'abans el segon múltiple– començava a deixar emetre Canal 9 per Catalunya, a través d'un dels seus programes de TDT. La televisió valenciana arriba de moment només al 60 % potencial de la població catalana, però en tot cas es tracta d'un gest que busca lubricar l'acord i imposar una manera de fer i una *finezza* que difícilment es pot considerar corresposta. Això passava l'agost del 2008 i el vicepresident Vicent Rambla era l'encarregat de dur les negociacions per la part valenciana.

Qüestió d'estil

La negociació política, però, podria no ser l'últim escull a superar per aquest model de mercat lingüístic articulat. Hi ha latent la incomoditat del govern del PP valencià –i una certa aquiescència del Partit Socialista del País Valencià– per determinades *manies* de TV3, com ara referir-se de tant en tant als Països Catalans per indicar els territoris de parla catalana, o bé anomenar País Valencià a allò que a l'altra banda de la taula de negociació només voldrien sentir dir “Comunitat de València”. Fins i tot el mapa del temps, pancatalanista a parer seu, també genera una certa coïssor. És així com, en un moment de la negociació, el Govern valencià es va despenjar amb una prerrogativa agosarada: el conveni només se signaria si TV3 canviava el seu llibre d'estil per tal d'adaptar-se als requeriments valencians. En aquell moment, des del Govern es va elaborar un comunicat de rebuig en el sentit de declinar tota responsabilitat de Cultura en l'elaboració del llibre d'estil de la televisió. S'apel·lava a la no ingerència del Govern en un mitjà públic que la nova llei de la CCMA pretén, precisament, desgovernmentalitzar.

Què ha passat, doncs, amb aquesta prerrogativa de l'executiu valencià? Teòricament va quedar enterrada i, segons el Departament de Cultura, no forma part ja de la negociació. Però no es pot descartar que aquest sigui l'as que es guarda Camps a la màniga –sigui de vestit comprat o regalat– per tal d'impossibilitar l'acord un cop obtingut el segon múltiple per a la seva televisió autonòmica. Convé tenir present que tot el discurs lingüístic del PP a València pivota sobre una mentida original bàsica: que el català i el valencià són dues llengües diferents, noció a bastament desmentida per l'estament universitari.

L'acord de reciprocitat significaria, *de facto*, el reconeixement de la unitat de la llengua, un supòsit aparentment difícil d'assumir pels dos grans partits de les terres valencianes.

Fotografia: Govern de les Illes Balears

Signatura del conveni entre els governs català i balear per a la reciprocitat de les emissions.

TELEVISIÓ DE CATALUNYA

CANAL NOU
TELEVISIÓ VALENCIANA

El contrast balear

El canvi de govern a les Illes Balears, per contra, ha permès dues fites importants. La primera, el reconeixement de la unitat lingüística: balear i català són dos dialectes d'una mateixa llengua. L'anterior llibre d'estil, en canvi, fixava que un convidat català, per exemple, com que no parlava balear (!) se l'havia d'entrevistar en la segona llengua de la cadena, o sigui el castellà (!!). El segon assoliment és la reciprocitat. El 22 de gener d'enguany se signa el conveni entre els governs català i balear per permetre que tant TV3 com IB3 es vegin a tots dos territoris. És un pacte amb cinc anys de vigència i que inclou els segons canals de cada cadena, si s'escau, a banda de comprometre's també a estudiar la viabilitat de crear un canal conjunt de televisió per Internet.

Aquell dia, el conseller Tresserras valorava l'acord: "Si els dos governs treballen junts, estem constituint un mercat cultural significatiu a escala europea. (...) L'acord permetrà millorar l'oferta televisiva pública en llengua catalana, amb la qual cosa es guanyarà en pluralisme i en quota de cobertura de la llengua catalana."

El pacte de reciprocitat amb IB3 queda configurat, per tant, com un punt de partida, a partir del qual es poden explorar fórmules com ara la compra conjunta de drets d'emissió de determinats espais. Així s'evitaria la situació actual en què TV3 es deixa de veure a les Illes, per exemple, perquè està emetent un contingut del qual IB3 n'ha adquirit els drets per a les Balears. Seria molt més raonable una sola compra per a un únic mercat que no tres compres per a tres mercats: la fragmentació de l'audiència només fa que dimensionar a la baixa els operadors, i paga la pena explorar fórmules de

col·laboració més estreta. O dit d'una altra manera: un més un més un poden sumar més de tres. La situació actual ha comportat, per exemple, que el director general de l'ens públic de les Illes, Antoni Martorell, hagués de comparèixer al Parlament Balear per donar explicacions d'aquests talls relativament freqüents. "Es tracta únicament de defensar els nostres drets televisius", va dir, tot recordant que IB3 tan sols emet producció pròpia al Principat. És

“Les diferències entre el cas valencià i el balear són evidents i suposen punts de partida diferents per a una cursa que es preveu complexa”

significatiu que els diputats Josep Maria Costa (PSIB) i Esperança Marí (ExC) hagin declarat entendre les raons esgrimides per Martorell, alhora que l'instaven a superar aquesta visió exclusivament empresarial. En concret, els dos diputats li recordaven (i assumien) l'objectiu de fomentar la difusió audiovisual en català i el coneixement mutu amb altres territoris de parla catalana. El contrast amb l'era Jaume Matas resulta grat i evident.

Audiències fragmentades

Les diferències entre el cas valencià i el balear són evidents. I suposen punts de partida diferents per a una cursa que es preveu complexa. L'arribada de la TDT suposarà la multiplicació per tres o per quatre de l'actual oferta televisiva gratuïta. I quan finalment Internet comenci a distribuir televisió amb bona qualitat d'imatge

s'haurà acabat el monopoli de què han gaudit les diferents administracions per regular l'oferta disponible dins d'un territori. Que un determinat govern adjudiqui o denegui llicències de televisió privada es justifica tan sols perquè es tracta de la utilització d'un bé de titularitat pública, com és l'espai radioelèctric. Però Internet no accepta aquest tipus de consideracions i, almenys en teoria, tothom qui vulgui –i pugui– constituir-se en emissor no trobarà cap impediment tècnic o administratiu per fer-ho (si bé se senten rumors cada cop més constants i persistents que volen obrir el debat sobre la regulació dels continguts a Internet).

En tot cas, un cop d'ull a les audiències actuals de televisió permeten veure la magnitud del desastre. L'audiència de TV3 al País Valencià, per exemple, és extremament baixa i difícilment es pot prendre com a indicatiu de res que no sigui la gravetat de les conseqüències associades a aquesta política d'entorpirament constant a la normalització lingüística. El Baròmetre de la Comunicació sí que confirma, en tot cas, una tendència: les comarques de Castelló són les que segueixen les emissions catalanes amb més intensitat, mentre que el percentatge d'espectadors baixa a València i encara més a Alacant. De manera simètrica, Canal 9 fa un cert forat a les comarques tarragonines i s'esvaeix a mesura que s'avança cap al nord del Principat.

A partir d'aquí, la feina a fer és encara immensa: tot just estem en la fase de poder jugar el partit, més que d'optar a guanyar-lo. El consol és que, en l'àmbit audiovisual es repeteix l'esquema de l'evolució natural: passar de l'estadi invertebrat al vertebrat és tan sols una qüestió de temps. ◊

>>> **Àlex Gutiérrez** és periodista i president de la Fundació ESCACC.

Rànquing canals de TV (%) segons dades del Baròmetre de la Comunicació i la Cultura Gener - desembre 2008

	Catalunya					País Valencià				Illes Balears
	CAT	Barcelona	Girona	Lleida	Tarragona	VAL	Alacant	Castelló	València	BAL
TV3	19,3	18	25,3	26,5	18,4	0,4	0,2	0,9	0,4	3,6
Telecinco	18	19,2	15	12,7	15,9	20,6	19,6	19,4	21,5	19,3
Antena 3	17,5	17,9	14	15,9	18	19,7	22,2	19,2	18	17,7
La 1	12,6	12,3	13,3	11,7	14,3	15,9	22,7	16,8	12,8	25,5
Cuatro	8,8	9,3	7,1	7,9	7,9	7,6	7,9	6,7	7,6	6,5
La Sexta	5,7	5,8	6,1	4,9	4,9	6,5	6,9	6,8	6,1	7,9
K3/33	3,1	3,1	2,9	2,8	2,9	0,1	0	0,2	0,2	0,6
8TV	2,5	2,5	2,8	2,8	2,5	0	0	0	0	0
La 2	2,4	2,4	2	2,2	2,3	2,4	3,4	1,8	1,8	2,3
Canal 3/24	1	0,9	1	0,9	1,8	0	0	0	0	0
Canal 9	0,3	0,1	0	0	2,1	18	11,3	18,8	22,5	0,9
IB3 Televisió	0	0	0	0	0,1	0	0	0	0	5,6

La pregunta que fa el qüestionari per saber l'audiència de TV és: "Quins d'aquests canals de TV va veure ahir?"

Les protestes ciutadanes per exigir l'emissió dels canals de TVC al País Valencià han estat constants.

El calvari d'ACPV

El 27 de juny de 2008 compareixien a la Porta de Mar de València, seu del Palau de Justícia, els representants d'Acció Cultural del País Valencià. Havien de respondre, en vista oral, per la sanció de 300.000 euros imposada per la Conselleria de la Presidència de la Generalitat Valenciana, que havia fet tancar també els repetidors de Bartolo, la Carrasqueta i Mondúver. Poques setmanes abans, l'Associació rebia la notícia d'un nou expedient sancionador contra l'entitat, en aquest cas per les emissions de TV3 des dels repetidors de la Perenxisa –amb el qual TV3 arribava a la ciutat de València– i dels reemissors secundaris d'Alginet i la Llosa de Ranes. En aquest cas, la multa que es preveia era de 400.000 euros. La idea de fons era clara: perduda la batalla del carrer –i la moral–. La Unió de Periodistes Valencians els atorgava per aquelles dates un premi a la Llibertat d'Expressió. A Camps només li quedava el recurs sempre efectiu d'enfonsar econòmicament l'entitat escrivint-la amb dues sancions exemplificants. Els líders d'ACPV són Eliseu Climent –editor d'*El Temps*, entre altres– i Toni Gibert, defensors a ultrança de la vertebració dels territoris de parla catalana.

Sergi López

“Si he de triar entre la Caputxeta i el llop, m'estimo més fer de llop”

Sergi López, actor de teatre i de cinema, ha fet més de quaranta pel·lícules, la major part rodades a França, però també a Barcelona, a Londres, a Madrid i, l'última, al Japó. Òmnium Cultural va propiciar aquesta trobada amb Jaume Figueras, director i presentador de *Cinema 3* a TVC. Es coneixen des de fa molts anys, però mai no havien xerrat tant i de tantes coses...

Per **Jaume Figueras**
Fotografies **Jordi Mota**

–A les teves targetes, què hi poses: “Sergi López, *acteur catalan*”?

–No en tinc, però hauria de posar-hi “Sergi López. Català”. I punt. Això de ser català és curiós, perquè acaba cansant haver-ho d'anar explicant a tot arreu. T'agradaria que un dia això fos normal i que no fos res contra res. L'altre dia em preguntaven per l'independentisme. Sóc independentista, ja ho era de jove, i a mesura que el temps va passant ho sóc més i més m'adono que, de fet, tothom ho és. La independència és un concepte positiu, com l'autodeterminació. Són conceptes que per a mi són positius en els pobles, en els països i en les persones. Que cadascú es defineixi com li sembli.

–Tu presumeixes d'una educació laicocatalana, oi?

–Sí, i penso que és una sort. Aquí a Vilanova, vivia al barri de Sant Joan i em venien a buscar i deien: “¿Están los catalanes?” (Riu). És clar, érem els catalans, i pensava “però si ells també ho són!”. I tots aquests, que eren castellanoparlants, ara parlen català. Però sí, per a mi era un privilegi, sobretot quan m'adonava que a la mateixa època els escolapis encara cantaven el “Cara al sol” i no feien català. És clar, Franco es va morir quan jo tenia deu anys. Nosaltres no només fèiem català, sinó també matemàtica moderna, gramàtica... I, a part, la nostra escola era una cooperativa. Tinc amics de la meva edat que en aquella època estu-

diaven a escoles on la norma era que els mestres peguessin els alumnes. I sí que m'havia endut algun bolet, perquè era una mica terrorista, però era dels pocs de la classe que havíem rebut un clatellot. Per això penso que vaig tenir sort d'anar a aquella escola, perquè aquella educació laica i catalana per a mi era normal. I avui encara m'indigna més que hi hagi segons quines coses que no estan normalitzades: que algú hagi d'explicar que és homosexual, o català... Realment encara ens hem de veure així?

–Recordo la nostra primera trobada professional al festival de Cannes, el 1997, l'any de la pel·lícula *Western*. Vas fer famosa la frase “*Non, je suis catalan!*” com a resposta a la pregunta “*Vous êtes espagnol?*”. En aquell moment crec que la Generalitat t'hauria hagut de fer un monument a la plaça de Catalunya.

(Riu.)

–Era la primera vegada que en una pel·lícula, a Cannes, algú marcava aquesta diferència. No et va dir res ningú?

–De la Generalitat, vols dir? No ho sé. No visc lligat a gaires ambients, ni al del cinema. Com que visc a Vilanova no estic gaire lligat ni a Madrid, ni a París, ni a Barcelona, tampoc. Estic lligat a la gent que m'envolta, i la gent que m'envolta sí que va fer comentaris –que em prenc positivament–, però no només perquè digués que era català i no espanyol, sinó que em deien “ostres,

“La independència és per a mi un concepte positiu en els pobles, els països i les persones. Que cadascú es defineixi com li sembli”

EL PERFIL

Quan passeja per Vilanova i la Geltrú, el saluden no com l'actor que mig món coneix, sinó com el veí que sovint acompanya els fills a escola, seu a la terrassa del bar La Carpeta i, des de fa uns mesos, també a la taula d'un restaurant del qual és copropietari amb dos amics de tota la vida. Es diu Negrefum. Aquest era el color del fum que es produïa quan cremaven pneumàtics vells a l'antiga fàbrica de la Pirelli i que molts vilanovins, també el pare d'en Sergi, que hi van treballar durant molts anys observen des de l'ampliació d'una gran fotografia en blanc i negre que presideix un saló del restaurant.

Amb en Sergi fa anys que coincidim a festivals de cinema, estrenes o lliuraments de premis, però mai no havíem dinat plegats. És l'ocasió ideal per parlar de mil i un temes sense perdre de vista el fonamental: és un català conegut internacionalment gràcies a dues dotzenes de pel·lícules franceses i darrerament per *El laberinto del fauno*. En teatre, des de *Brams o la kumèdia dels errors* fins al monòleg *Non Solum* ha demostrat que li agraden els riscos, fins i tot físics. I de tot el que ens va dir, aquí en teniu una cinquena part...

“Belbel sempre escriu coses que tenen rerefons, mai no és o negre o blanc”

sembles un cosí meu, un veí meu” o “fas la impressió que ets un paio que jo ja conec, l’home del carrer, o l’home anodí”.

–I quan va acabar el festival, eres conscient que havia canviat alguna cosa?

–Sí. De fet, si hi ha alguna data assenyalada que marqui un abans i un després és aquesta. Ja havia fet altres pel·lícules amb el mateix director, Manuel Poiret, però per això que tenim els catalans de ser crítics amb nosaltres mateixos no m’atrevia a dir que feia cinema.

–I quan vas tornar, et va trucar Ventura Pons?

–Sí, primer vaig fer *Carícies*. Em va trucar i em va dir que ja tenia repartits tots els papers i que només em podia oferir una cosa, perquè li havia proposat a un actor i li havia dit que no. I em va tocar el paper que jo hauria escollit, per aquella escena en què li dic a la Mercè Pons que li fa molta olor el sexe. És una escena potser desagradable però alhora molt còmica, molt brillant, està molt ben escrita. És de Belbel.

–I a *Carícies* també sorties en una banyera amb un actor que interpretava el teu fill. Una escena que algú va trobar una mica ambigua...

–És que Belbel és un paio que sempre escriu coses amb un rerefons, mai no és o negre o blanc. I està molt bé, perquè són un pare i un fill, i estan tots dos despullats a la banyera i el fill li diu al pare: “ostres, la tens molt grossa”. Però en cap moment no t’imagines que hi hagi incest.

–I Belbel o Galceran t’han demanat alguna vegada de fer teatre amb ells?

–Belbel sí, Galceran no. I no ho he fet. Però és que en teatre és molt complicat fer coses. Potser quan sigui més gran. Però ara per ara anar-me’n dos mesos a assajar a Barcelona i estar dos mesos en un teatre i un mes de gira... Tinc altres coses per fer i per escriure. I això de fer només d’interpretar...

–Hi ha actors que diuen que els francesos en lloc d’“interpretar” o “actuar” diuen *jouer*. T’agrada més?

–Més que actuar, sí. És veritat que prefereixo associar el fet d’actuar a una cosa més lúdica, i la paraula *treballar* l’associo més al sacrifici. Actuar em dóna energia.

–Creus que la teva creativitat es desenvolupa més bé en escena?

–Hi ha coses que són visuals, el teatre no és només un paio dient un text, sinó que pots fer una aposta per fer el monòleg del rei Lear amb els actors quietos, per exemple. Durant molts anys s’ha fet aquest teatre de lectura de text, però el teatre és visual, és moviment, sobretot. Hi ha coses que les trobes improvisant. El monòleg que estic fent, *Non Solum* és ple de coses que no hauríem trobat asseguts. Quan trobes coses a través de la improvisació, esdevenen evidències. I això és brutal. Però també tinc ganes de posar-me a escriure per a cinema. M’adono que, en teatre, m’agraden les coses que són cinematogràfiques, i en cinema també hi ha coses teatrals.

–Tens present l'esforç físic que suposa el *Non Solum*?

–Al Teatre Nacional, per exemple, fèiem cinc dies de representació. I ara intentem fer-ne només quatre, però per una qüestió de veu. Físicament ja m'agrada.

–Hi ha una certa discussió entre els professionals que feu teatre sobre si, de vegades, cal amplificar artificialment la veu o no.

–Hi estic en contra. El teatre és un espai, amb un volum, no és només una superfície, és un espai sencer, un espai dramàtic, hi ha un públic, i hi ha una distància física. És a dir, en teatre, no pots parlar com en la vida normal, la veu t'ha d'arribar més lluny. Només pujar a l'escenari, l'espai l'has de portar a sobre, no ets tu sol, no és televisió, o cinema, és un espai fix. A més, haver de projectar la veu també ajuda l'actor.

–A Catalunya ets com un veí, però què passa quan passeges, per exemple, per París?

–Els parisencs s'assemblen una mica als catalans. Són respectuosos, encara que molta gent m'identifica amb un personatge concret, el de *Harry*, perquè la pel·lícula va vendre moltes entrades a França i em va fer guanyar el Cesar i el premi del Cinema Europeu. Aquí, durant molt de temps, abans d'*El laberinto del fauno*, els sonava com el paio que feia pel·lícules franceses. Ara sóc el dolent d'*El laberinto del fauno*, ja tenen una cara amb qui associar-me. Pots fer cinema però, de fet, la gent et coneix a través de la televisió. I a França, *Harry, un ami qui vous veut du bien* l'han passat molts cops en hora de màxima audiència.

–I l'èxit de *Harry* va repercutir, per exemple, en el fet que el teu representant apugés un 50 % el teu caixet?

–No. Precisament, l'altre dia parlàvem dels premis amb la Coixet, que ha fet de jurat a Berlín. En el fons, la gent què vota? És com en les eleccions, en aquest món on vivim, votes el que surt a la televisió o allò que et diuen que s'ha de votar.

–T'agraden els papers que tenen rebotiga, els personatges perversos?

–(Silenci, s'ho pensa.) Crec que a tothom li atrau més fer de dolent que de bo. Si dius de fer *La Caputxeta Vermella*, poca gent et dirà que vol fer de Caputxeta, perquè el llop és més seductor, té menys regles, menys tabús morals. Pots anar més lluny dins del teu imaginari.

–De tant en tant potser et veus obligat a sentir-te doblat al castellà o a alguna altra llengua. Què en penses?

–Sóc antidoblatge total. Penso que doblar una pel·lícula és com agafar un quadre i posar-li una pàtina vermella perquè el vermell ens agrada més. És cert que hi ha pel·lícules i pel·lícules, que hi ha pel·lícules més “doblables” que altres. Per exemple, a *El laberinto del fauno*, que és com si fossin dibuixos animats, tant és que ho facis tu o un doblador, perquè allà està tot molt reglat. Però crec que en versió original també aprendríem idiomes. A Portugal, tot i que és per problemes de pressupost, subtitulen totes les pel·lícules i els nens xampurregen francès, anglès... I culturalment, crec que té molt de valor.

“Prefereixo associar el fet d'actuar a una cosa lúdica, la paraula treballar l'associó més al sacrifici”

“Sóc antidoblatge total. Penso que doblar una pel·lícula és com agafar un quadre i posar-li una pàtina vermella”

–Guillermo del Toro deia que, de vegades, parlant castellà, et sortia el “fuet”.

–(Riu.) Sí, perquè poc després de començar el rodatge em va convidar a dinar, i veient que el paio menja com jo i deu més, un dia li vaig portar tres fuets i li vaig dir: “Esto te lo comes en una tarde, en bocata o solo.” I em va dir: “¿Esto qué es?, ¿salchichón?” Li vaig contestar: “No es salchichón, es fuet, f-u-e-t catalán.” Des de llavors, quan arribava als rodatges deia: “Mira, ya ha llegado el fuet.” Vaig fer classes de castellà i tot perquè em sortia l'accent català.

–A la pel·lícula de Stephen Frears, *Pretty dirty things*, feies d'espanyol que parlava un anglès molt divertit, i ara has tornat a rodar en anglès amb Isabel Coixet.

–Sí, és un català que va al Japó i es troba una japonesa, i parlen en anglès perquè és el seu territori comú. És curiós, a la pel·lícula, tothom parla japonès i nosaltres dos, anglès. És l'espai comú que compartim, i no és ni la meua llengua ni la seva.

–I ara, quan vas a un festival, és molt diferent de quan hi vas anar el 1997 amb *Western*?

–Sí, ara ja tinc claríssim que als festivals hi vas a treballar. La primera vegada vaig pensar que anava a Cannes a passejar com la Sofia Loren, tot el dia amb un Martini a la mà. Collons! Res d'això. Des de les vuit del matí fins a les deu del vespre no pares de currar: ara fotos, després ràdio, ara premsa escrita, ara a un hotel a fer una entrevista... La gent va allà a fer negoci, a presentar pel·lícules, a vendre's a l'estranger i que se'n parli.

–Ara et veig molt involucrat en el món de la restauració com a soci del Negrefum.

–Sí, teòricament m'ocupo de la “comunicació”, però estic molt al dia de tot. La carn fins fa poc era de l'Argentina, el pernil, de Terol, o de Salamanca... Ara, el peix de llotja és d'aquí, i intentem recuperar tots els peixos, com les mares, que de petits les mares ens cuinaven fregidets i que ara els pescadors tornen a mar, perquè ens hem acostumat a menjar llenguado, lluç, llobarro, mero, rap o daurada, peixos que abans no es menjaven, ni molt menys, cada dia.

–I què més?

–Al menú hi ha moltes coses curioses, com els espigalls. De fet, el nostre objectiu és protegir “espècies en perill d'extinció” i per això tenim, per exemple, la col de paperina, que es fa per aquí, o els espigalls de Vilanova, que és com una col de brotons, molt gustosa, carnosa, que només es fa aquí i que no s'ha comercialitzat perquè no es ven a causa de la pudor que fa. I aquí hem fet una lasanya d'espigalls.

–I t'han donat un premi per reivindicar els vins catalans...

–Ens agrada menjar, i ens agrada beure, estem sensibilitzats amb el vi, perquè vivim al Garraf, i estem envoltats de vinya. A moltes cases es feia vi, i quan hi anàvem a jugar de petits, hi havia la bóta, vèiem entrar els tractors... Sempre hem pensat que és una mena d'injustícia que, nosaltres mateixos, quan veiem un Rioja diem “hosti, un Rioja”. Però justament el Rioja és una marca que s'ha obert molt, no com els Ribera i els Somontano, que han estat molt estrictes; i ara pots trobar Rioja molt bons i altres que són una merda. I penses que és al·lucinant que tinguem moscat aquí al costat i que la gent no sàpiga ni que existeix, o que hi hagi Costers del Segre, i també Priorat –que aquí, quan érem petits, era un vi que es venia a granel, era el vi de batalla–. Imagina't que sortís un vi “no sé què”, que una ampolla valgués dues-centes mil pesetes i que es presentés a Nova York; aleshores diríem “hosti, un Priorat”. I llavors el tastaríem d'una altra manera i diríem “ai, sí que és bo”.

–I ens recomanes el lluç de palangre?

–Això del lluç de palangre és una passada. Ara resulta que el lluç està superbarat. Nosaltres el tenim al menú, perquè generalment el lluç el porten des de Galícia, perquè aguanta més. Però alguna cosa no lliga quan l'anem a buscar allà tenint-ne aquí de més barat, més suau, més tendre... Per això nosaltres defensem la gastronomia de proximitat: hem de comprar i consumir productes que tenim a la vora. ◊

EL TERCER GRAU

- Les primeres pel·lícules que veies a Vilanova quan eres petit, de què eren, de pirates, d'acció, *westerns*?
- Veia la pel·lícula que tocava, l'americana de torn.
- Diuen que la pel·lícula que has fet amb Isabel Coixet té escenes de sexe "molt delicades". Són tan delicades com es diu?
- Són tan delicades, o més. Són profundament delicades.
- Quan vas anar a Los Angeles per *El laberinto del fauno*, de què vas tenir temps?
- De res més que de conèixer l'hotel: l'habitació 37, on fèiem una entrevista rere una altra.
- Has rebutjat alguna proposta per qüestions ètiques o professionals?
- (Pausa.) No. No.
- És a dir, faries el paper de nazi en una pel·lícula antinazi, però no faries mai el paper d'un fatxa en una pel·lícula profatxa.
- Exactament, no faria ni de paio presumptament bo en una pel·lícula que tingués un discurs feixista.
- Simone Signoret deia el mateix. Estàs a la seva altura.
- Però Simone Signoret té diverses altures. Està molt bé estar a la seva altura. Anomenava la resta d'actors "els meus companys d'oficina".
- Si Martin Scorsese et diu que et vol per a una pel·lícula però et demana que li ensenyis el teu millor treball...
- Que difícil! Segurament li ensenyaria *Western*. Tot i que no sóc el mateix, penso que hi ha alguna cosa en la qual m'hi reconec. Vull dir més enllà de l'actor.
- D'aquí a vint anys com et veus? Fent d'actor de caràcter o retirat a Vilanova amb la família com el gran patriarca?
- Em veig com aquells actors d'abans que amb setanta anys encara volien fer de galant amb perruca. Jo m'hi veig, amb perruca. (Riu.) No, em veig igual que ara, però més vell. I espero que no tan gras.
- Cary Grant tenia vuitanta anys i no volia fer ni de pare d'adolescents. Com veus aquesta coqueteria?
- Jo sóc al contrari. Aquesta és una lliçó que vaig aprendre de Nathalie Baye, que no es maquilla gaire, perquè si et maquilles molt a les pel·lícules i dones una imatge d'una bellesa molt absoluta, a la vida real, que és la que vius quan surts al carrer i et trobes la gent i hi parles, tothom et troba més vell, més lleig... En canvi, si no et maquilles gaire, en directe la gent sempre et troba que no estàs malament.
- Em fa gràcia aquesta referència a Nathalie Baye, perquè quan vau estrenar *Une relation pornographique*, tothom deia que tots dos guanyàreu el premi de Venècia, però al final només el va guanyar ella. I tu, modestament, vas dir que t'era igual. Però *in pectore* tothom tenia la falsa imatge que tu també l'havies guanyat.
- Sí, i encara ara en una entrevista en què repassaven el meu currículum m'ho van dir, i vaig haver de corregir-ho. Però m'adono que per més que ho negui, hi ha aquesta mena de rumor que circula, de manera que ja tinc la impressió que me'l van donar.
- En aquesta pel·lícula hi ha l'escena en què et cau una llàgrima davant de Nathalie Baye. I tothom deia: "quin actor!". Aquella llàgrima era real o era de glicerina?
- Era de glicerina total. És una de les coses de la meua carrera de les quals estic menys content i que més em dol quan la veig. Vam provar de fer l'escena sense glicerina i no em sortia, no hi havia manera. I em van dir que no passava res, que em posaven una gota de glicerina i tot arreglat. A mi això no m'agradava. No ho havia fet mai. Aquestes coses et demostren que tots hem de ser humils.
- Ets a casa fent zàping i de cop i volta apareix una pel·lícula teva a la tele. La hi deixes veure a la teva família?
- Sí. Als meus fills els ho deixo veure tot. Però estic segur que no n'han vist cap, de meua. L'única és *El laberinto del fauno*. Vam anar a l'estrena, es tapaven els ulls i deien "hosti, papa, ets molt dolent".

El jazz català: la conquesta del món exterior

L'escena jazzística catalana
ha guanyat una notable presència
en el marc internacional
els darrers anys

El trio CMS (Colina, Miralta, Sambeat) al Festival de Jazz de Terrassa, que enguany ha celebrat la 28a edició.

Quan aquest mes de maig Jordi Rossy, Chano Domínguez, Llibert Fortuny, Marc Miralta i Alexis Cuadrado presentin les seves respectives propostes a diferents escenaris de Nova York ho faran davant d'un públic que coneix molt bé les seves credencials. Ja fa uns quants anys que el jazz manufacturat a Catalunya ha obtingut el passaport d'internacionalitat. Fins al punt que alguns dels noms que més sobresurten d'aquesta escena són més coneguts i valorats fora de casa que de portes endins. La inquietud i la qualitat que atresoren han convertit el seu art en matèria exportable.

Per **Pere Pons**

Fotografies **Dani Codina, Ramon Vilalta**

Si algú li arriba a dir a Tete Montoliu, l'any 1958, quan apadrinat per Lionel Hampton va signar el debut internacional del primer músic de jazz català al Festival de Jazz de Cannes, que mig segle després un bon grapat de músics del seu país escamparien la denominació del jazz català a diferents llocs del món, l'hauria titllat –sent benèvol– d'il·lús i poca-solta. Ell sabia, no obstant això, que l'única opció que tenia per convertir-se en un músic de jazz complet era fent-se valer entre els més grans. Això significava posar-se a prova amb els portadors directes d'aquella música que havia trasbalsat les arts sonores del segle xx. En el seu cas, a més, li permetia espolsar-se el conservadorisme que caracteritzava no tan sols l'ambient del Conservatori on va estudiar, sinó l'esperit del llegendari Hot Club de Barcelona, un col·lectiu creat a semblança del que ja existia a França, i des d'on es tractava Tete Montoliu com un jove eixelebrat enlluernat pel jazz precipitat i irreverent –fins i tot deien que inconsistent– de l'era moderna.

El temps acaba posant les coses al seu lloc i avui Tete Montoliu és reconegut a casa i a fora com una pedra de toc de notòria rellevància en l'aportació al jazz de l'era *booper* (des de la primera meitat dels anys quaranta) inserida en el marc del continent europeu. Ara bé, el que no ha canviat durant aquests anys és la necessitat del músic de jazz d'expansionar les seves creacions a escala internacional. I així ho ha demostrat tota una colla d'intèrprets que amb més bona o més mala fortuna s'han penjat l'instrument a l'esquena –el taüt en el cas del contrabaix–, i s'han fet escoltar en ciutats tan diverses com són París, Londres, Bucarest, Buenos Aires, Frankfurt i Marràqueix, entre moltes altres.

D'excepció a norma

Tete Montoliu va obrir un camí que durant molts anys cap dels seus col·legues de generació no va tenir la convicció o la confiança de prosseguir. No ha estat fins als darrers quinze anys que molts d'aquells músics que el mateix Tete va bressolar han donat continuïtat a la seva gesta, fins al punt de convertir en norma el que llavors es podia considerar excepció.

Tot músic prodigiós, com va ser el cas de Tete Montoliu, en la mateixa proporció que il·lumina un període projecta una ombra que difícilment permet la visibilitat més enllà de la seva pròpia figura.

No és casual, doncs, que fos després de la seva mort, el 24 d'agost de 1997, quan una nova generació de músics de jazz que havia començat a despuntar uns anys abans brollés de manera decidida i ferma a la superfície. Una situació de la qual també cal fer responsable la maduresa assolida per escoles com el Taller de Músics de Barcelona i l'Aula de Música Moderna i que, juntament amb la incorporació de l'Escola Superior de Música de Catalunya (Esmuc), han estat els centres on s'ha format el gruix de músics que, sense pretendre-ho, ha ubicat el jazz català fins als confins del planeta.

Potser per a alguns aquesta afirmació els sona a típica exageració d'entusiasme. Sobretot tenint en compte que en el propi país molts d'aquests músics es prodiguen més aviat poc. Ni les televisions ni les ràdios públiques no els dediquen una atenció especial i la premsa –excepte l'especialitzada–, tres quarts del mateix. Més enllà de reafirmar el clixé sobre les dificultats de ser profeta a la teva terra, el més preocupant és la sensació d'invisibilitat que molts d'aquests músics adquireixen tan bon punt tornen de les seves –necessàries– escapades al món.

“Tete Montoliu va obrir un camí que durant molts anys cap dels seus col·legues de generació no va tenir la convicció o la confiança de prosseguir”

Giulia Valle.

Del con sud al Japó

Però mentre això succeeix de portes endins, a l'altre costat dels Pirineus i de l'Atlàntic els especialistes en la matèria estan atents a qualsevol moviment. Al con sud els auditoris de Buenos Aires, Montevideo i Santiago de Xile rebien amb els braços oberts una gira del trio CMS (Javier Colina, Marc Miralta i Perico Sambeat); en un escenari de Cracòvia la veu de Sílvia Pérez acompanyada al piano per Joan Díaz feia les delícies dels aficionats polonesos; al Festival de Jazz de Budapest un dels concerts *delicatessen* presentava com a protagonistes el duet Horacio Fumero - Albert Bover, i des de l'Eixample de Barcelona el pianista Ignasi Terraza rebia amb assiduitat comandes de distribuïdors discogràfics del Japó perquè les referències del seu segell –Switt Records– s'han exhaurit a les pres-tatgeries de les seves botigues.

El mateix Llibert Fortuny que ara fa dos anys arrasava al Kaunas Jazz (Lituània) amb el seu quintet elèctric, i que aquest estiu es convertia en la proposta revelació al Festival de Jazz de Valado dos Frades amb el nou projecte *Triphasic* (“Uma noite perfeita para encerrar o festival e um dos momentos mais altos de todas as suas 11 edições”, segons escriu Vasco Sousa a la revista portuguesa *Jazz.pt*), és el que aquest 13 de maig es

plantarà a Nova York com a part de l'am-baixada jazzística catalana que ha pre-parat l'Institut Ramon Llull.

“Ignasi Terraza rep amb assiduitat comandes de distribuïdors discogràfics del Japó”

De Berklee a l'estudi de gravació

Des de la primera meitat de la dècada dels noranta, Nova York és precisament una de les ciutats que més lligams jazzístics ha establert amb el nou planter de l'escena catalana. Els acords d'intercanvi en matèria de beques entre la Berklee School i l'Aula de Música Moderna del Conservatori del Liceu, la col·lecció New Talent del segell discogràfic barceloní Fresh Sound i la inquietud dels músics per enfrontar-se als seus propis límits, han estat alguns dels factors que han assentat aquesta connexió Barcelona - Nova York en el camp de la música improvisada.

Els fonaments d'aquest lligam amb la nova generació de músics de Nova York es van establir a principis dels noranta,

quan la primera fornada de músics catalans becats a la Berklee –Jordi Rossy, Marc Miralta, Perico Sambeat i molts altres– va compartir les aules amb noms avui ja consagrats dins l'escena internacional com el pianista Brad Mehldau, els saxofonistes Mark Turner i Joshua Redman o el baterista Jeff Ballard, per citar-ne només uns quants. La complicitat generacional i musical va esdevenir tan estreta que no van trigar a aparèixer projectes compartits i formacions conjuntes que tan aviat podien cristal·litzar al mateix Nova York, com va ser el cas de la proposta New York Flamenco Reunion liderada per Marc Miralta, o també a Barcelona, on el pianista Brad Mehldau va signar les tres primeres gravacions d'estudi de la seva carrera –els dos volums de *New York - Barcelona Crossing* i el disc *When I Fall in Love*, amb Jordi i Mario Rossy (bateria i contrabaix, respectivament). Totes aquestes referències van establir el punt de partida de la col·lecció New Talent dins el segell Fresh Sound, regentat des de fa vint-i-cinc anys pel productor Jordi Pujol Baulenas. Uns vincles que van acabar propiciant l'ingrés de Jordi Rossy al trio de Brad Mehldau, juntament amb el contrabaixista Larry Grenadier. Aquesta circumstància va motivar la major projecció internacional

A dalt, actuació del quartet de Carles Benavent.
A l'esquerra, el músic Jordi Rossy.

d'un músic sorgit de la pedrera jazzística catalana, amb el permís de Tete Montoliu i Carles Benavent.

Lascens d'aquest trio va quedar del tot palès quan la multinacional Warner va aconseguir els seus serveis, però mentrestant la col·lecció New Talent seguia documentant el so d'una escena i d'una època, com així ho va reflectir el crític de jazz del *New York Times*, Ben Rattliff. El seu article a doble pàgina sobre les singularitats del col·lectiu jazzístic català i la seva visita a Barcelona per conèixer, *in situ*, tant la dinàmica d'aquell segell independent com l'assimilació de molts dels músics en el seu propi terreny, van fer evident que allà on molts veien il·lusió o miratge hi havia realitat i ganes, moltes ganes.

I així com el pas del temps ha anat emmotllant les inquietuds, músics com Jordi Rossy han optat per saltar de la primera línia amb el propòsit de tornar a la vida familiar i fins i tot canviar d'instrument (de la bateria al piano). Altres han escollit instal·lar-se a la ciutat dels gratacels, com és el cas del contrabaixista i compositor Alexis Cuadrado. Ara farà dos anys que viu a Brooklyn i en aquest temps ha passat de rebre classes a impartir-les; fins i tot ha creat el seu propi segell discogràfic junt amb altres músics del barri (Brooklyn Jazz Underground Records). Tots dos, Rossy

i Cuadrado, actuaran aquest maig a Nova York amb les seves respectives formacions. Rossy, ja com a pianista,

“The New York Times va dedicar dues pàgines a la descoberta de l'escena del jazz català actual”

amb un quintet mixt de músics catalans i nord-americans, i Cuadrado amb el seu Cuarteto Ibérico, que tindrà com a convidat Marc Miralta, qui, al mateix temps, també té previst actuar amb Omer Avital i Aaron Goldberg (OAM Trio).

Oscar Peñas i Emilio Solla són altres músics formats dins l'escena catalana que en els darrers temps han decidit instal·lar-se a Nova York. Altres han decidit fer estades temporals, com ara el trompetista Raynald Colom, i també hi ha els qui han anat a gravar els seus discos, com per exemple el cas recent del bateria Marc Ayza –en col·laboració amb el raper Core Rhythm– i Giulia Valle amb el pianista Jason Lindner.

Convidats al Jazzahead

La mobilitat dels músics de jazz catalans també té una incidència clara en el marc europeu, com ho fa patent l'exemple de dos músics d'estils ben contrastats com són el trombonista Ramon Fossati i el pianista Agustí Fernández. Mentre el primer ja fa uns quants anys que viu i treballa a París posant en pràctica la seva particular modernització dels sons clàssics del jazz, el segon és un referent en el terreny de la improvisació i l'avantguarda, com ho demostren les seves participacions en els discos del prestigiós segell alemany ECM. Precisament Agustí Fernández, amb el trio que completen Barry Guy i Ramon López, és un altre dels escollits per l'Institut Ramon Llull dins el cartell d'actuacions de la setmana del jazz català a Nova York.

La darrera prova que Europa concedeix un reconeixement propi al jazz català l'ha fet explícita la fira Jazzahead, que té lloc a la ciutat alemanya de Bremen el 24 d'abril i en el qual Catalunya participarà enguany com a país convidat. Les comportes són obertes perquè el jazz català segueixi la seva expansió. ◉

>>> Pere Pons és periodista musical.

“Llibert Fortuny es convertia en la proposta revelació al Festival de Jazz de Valado dos Frades amb Triphasic”

© Ramon Vilalta

A dalt, classe de combos al Taller de Músics (Barcelona).

A l'esquerra, Llibert Fortuny al Festival de Vilnius (Lituània).

La festa de les Lletres Catalanes

És la vetllada literària més important en llengua catalana. Organitzada per Òmnium, enguany ha celebrat la 58a edició amb Barcelona com a seu. La Nit de Santa Llúcia va maridar la bona música i el bo i millor de la literatura catalana amb la cuina creativa més jove i innovadora de la ciutat. El president d'Òmnium, Jordi Porta, i l'alcalde de Barcelona, Jordi Hereu, van donar la benvinguda a membres destacats de la societat civil i del món cultural, polític i empresarial.

Fotografies **Ramon Boadella**

Els protagonistes de la Nit prenen la paraula

Per **Llúcia Ramis Laloux**

Fotografies **Ramon Boadella**

El nas de Mussolini
Lluís-Anton Baulenas
49è Premi Sant Jordi
de novel·la

“Moviments com el comunisme sobreviuen gràcies als personatges que se’ls creuen”

La solitud de la utopia

En un dels nombrosos atemptats frustrats contra la seva persona, Benito Mussolini va rebre un tret al nas. L'aspecte del dictador, després de l'atac, amb un esparadrap envermellit per la sang i el iode enmig de la cara, era el d'un pallaso. Lluís-Anton Baulenas (Barcelona, 1958) s'ha inspirat en aquest capítol real, còmic i metafòric de la història universal per titular la novel·la amb què ha guanyat el 49è Premi Sant Jordi: *El nas de Mussolini*.

Berta Patanis és una jove revolucionària que rep l'encàrrec de matar Primo de Rivera. Mentre espera el telegrama xifrat que li donarà l'ordre d'execució, proveïda d'una arma i de diners, s'amaga amb el seu pare en un poble dels Pirineus. Allà acabarà vivint-hi sis anys, des de 1923 fins a 1929, sense rebre notícies dels seus camarades. Passarà gana, fred i por, o un cert recel, arran d'una dona que l'espia i que acabarà convertint-se en el seu refugi. D'aquesta manera, Baulenas crea un ambient opressiu que defuig la claustrofòbia pròpia dels espais tancats.

Aquesta espera –primer desesperada per mor de la impaciència, de mica en mica més desesperança– evoca la perseverança de les ideologies, tot i desconèixer les causes d'una possible traïció o del descoratjament aliè. Berta està aïllada, ignora a què és degut el silenci del partit comunista al qual pertany. És una dona lliure, però “està tancada en ella mateixa i lligada per unes conviccions inamovibles”, diu l'autor. Està sola amb les seves idees. Vicenç Villatoro, membre del jurat, ha destacat que el lector d'*El nas de Mussolini* “desitja que passi alguna cosa”, a causa de l'ansia i la inquietud que Baulenas aconsegueix transmetre al llarg de la narració.

Ubicada en plena ebullició de la revolució russa, quan la utopia encara podia fer-se realitat, la novel·la furga en les contradiccions de què s'alimenten les ideologies. De fet, Baulenas considera que moviments com el comunisme “sobreviuen gràcies a aquelles persones que se’ls creuen”, aliens als interessos que sovint s'amaguen al darrere. La fe cega implica que no vegis res, i si bé les utopies serveixen “com a motor de recerca d'una millora personal”, segons l'autor, “és difícil que triomfin” en l'àmbit social. Només aquest caràcter gairebé místic davant de la política provoca que algú accepti “l'ordre d'assassinar algú altre pensant que l'objectiu justifica els mitjans”, diu referint-se a Berta Patanis.

No és la primera vegada que Baulenas compta amb una protagonista femenina; també ho eren els personatges principals d'*Àrea de servei* o *Anita no perd el tren*. En aquest cas, i com s'indica al començament del llibre, “una dona garantia més probabilitats d'èxit en aquells temps d'atemptats i conspiracions”. De la mateixa manera que ara, en altres països, qui ho garanteixen són els nens.

Antic dramaturg, Lluís-Anton Baulenas es dedica professionalment a la literatura des que té vint-i-nou anys. El 2004 guanyà el Premi Ramon Llull amb la novel·la *Per un sac d'ossos*; el 2000 obtingué el Prudenci Bertrana per *La felicitat*, i rebé el Carlemany per *El fil de plata*, el 1998. Després d'haver-ne estat finalista en dues ocasions, s'alça ara amb el 49è Premi Sant Jordi. Aquest guardó, dotat amb 60.000 euros aportats per Enciclopèdia Catalana i Editorial Proa, el consolida com un dels escriptors més reconeguts de les lletres catalanes.

La part visible
Sebastià Alzamora
50è Premi
Carles Riba de poesia

“La part visible representa el bagatge d’excuses que no volem veure en nosaltres mateixos”

Ars Magna i surf rock, o la lírica medieval segle XXI

El projecte era ambiciós: seguir els passos de Ramon Llull i escriure un versicle per cada dia de l’any, igual que al *Llibre d’amic e amat*. “Però tres-cents d’aquells poemes es van perdre pel camí”, reconeix Sebastià Alzamora (Llucmajor, 1972), 50è Premi Carles Riba de Poesia. La referència al *Llibre de les bèsties* va sorgir més endavant. Des del començament, l’autor tenia ficat al cap que volia animalitzar els dos personatges principals del poemari perquè aquesta era “una manera d’objectivar-los i prendre-hi distància”. Assegura que, també en les seves novel·les, els humans que hi apareixen solen tenir un comportament “una mica animal”. Així és com, finalment, li va fer “una aclucada d’ull a Lo Foll”. Fins aquí, l’homenatge a Llull, adverteix Alzamora: “Que ningú no cerqui en *La part visible* una obra lul·liana.”

Malgrat que cadascun dels seixanta-cinc poemes que formen l’obra pot llegir-se de manera autònoma, el conjunt del llibre mostra les diferents etapes d’una relació sentimental, des de la plenitud fins al decaïment, passant pel dubte. “Al final, un té la impressió que han deixat d’estimar-lo o que no serà capaç d’estimar mai més”, diu Alzamora, “però l’amor acaba imposant-se, sempre t’empeny”. L’odi, el desig, la pàtria, la glòria i la derrota, la ràbia, també s’integren en aquest tractat de moral no convencional, en què l’evidència, aquella part visible, resulta insuportable.

Els personatges que tracen el fil conductor de *La part visible* són una mona i un caribú, una espècie de cérvol dels boscos del Canadà que dona nom a una cançó dels Pixies. La mona també sorgeix d’una cançó d’aquest grup nord-americà titulada “Monkey Gone To Heaven”. *Ars Magna i surf rock*, la mescla sona força postmoderna, com un tema punk tocat amb una lira. “Podem ficar coses molt distintes dins d’un mateix calaix, per què no aprofitar-les totes?”, es pregunta l’autor. La poesia, com la música, permet combinar tota la informació i els coneixements que tenim a l’abast, segons el seu parer, i permet fer-ho amb un ordre (o un desordre) propi. Però, entre un mico i un cérvol, quin és el sexe feble? “A la mona li correspon el paper de l’home perquè fa més ximpleries”, riu Alzamora. Però sovint, la condició sexual dels personatges es presenta desdibuixada expressament.

La part visible queda sempre massa a prop, / i deixa en evidència que, es miri / com es miri, la clara veritat / és que no tens on amagar-te”, escriu l’autor al seu llibre referint-se al caribú. Aquesta part visible implica que n’hi ha una altra d’oculta, de misteriosa. Paral·lelament, “tot allò que queda massa a prop es converteix en l’arbre que ens tapa el bosc”, explica, “la part visible representaria aquell bagatge d’excuses que no volem veure en nosaltres mateixos”.

Guanyador del Salvador Espriu el 1994 i dels Jocs Florals el 2003, a més d’haver obtingut el Josep Pla o el Ciutat de Palma de Narrativa, entre altres reconeixements, Sebastià Alzamora assegura que el Carles Riba li fa una il·lusió especial per dues raons. “D’una banda, pel nom: Carles Riba sempre m’ha interessat molt, sobretot per la traducció d’Homer, idò això, tan homèrica que en va fer”, diu. “D’altra banda, també per la il·lustre companyia que ofereix la llista dels guardonats anteriors.”

Evidentment, després de rebre el premi, Alzamora va celebrar-ho la mateixa Nit de Santa Llúcia amb uns amics. I conclou: “Però això, és clar, ja forma part de la part oculta.”

***Set dones
i un home sol***
Víctor Alexandre
 11è Premi Mercè
 Rodoreda de conte

“El cervell és un misteri i els sentiments són críptics”

“Diuen que, quan has conegut un home, els has conegut tots; en canvi, quan coneixes una dona, només has conegut aquella dona.” Víctor Alexandre (Barcelona, 1950) comparteix aquesta idea amb una de les protagonistes de *Set dones i un home sol*, obra amb què ha guanyat el Premi Mercè Rodoreda de conte. “Atenció que és ‘un home sol’, i no ‘un sol home’”, remarca. Perquè es tracta d’un ésser mut, que ha entrat en coma, i que definirà l’univers femení que l’envolta.

Aquesta presència absent de l’home atropellat i aparentment inconscient el converteix, segons l’editor de Proa, Isidor Cònsul, “en la Mequinensa de Jesús Moncada i el Macondo de García Márquez”: és el pretext per descriure les set dones que l’acompanyen. Hi ha la seva filla, n’Elena, de trenta anys, que li retreu el seu allunyament, dolorós perquè se l’estima. Hi ha la seva mare, na Bruna, de vuitanta, que fa un pacte amb Déu i promet descobrir un secret que ha guardat tota la vida si el seu fill es recupera. Hi ha na Daniela, la infermera, que és tot tendresa. I n’Anna, na Carla, na Flàvia i na Gavina. Però, sobretot, “hi ha la dificultat de conciliar la nostra pròpia naturalesa amb les altres persones”, diu Alexandre.

Totes les protagonistes es defineixen a partir de la seva relació amb l’home que hi ha estès al llit de l’hospital, no saben si capaç de sentir-les. Totes actuen durant les hores immediatament posteriors a l’accident, quan la commoció és encara a frec de pell. Però, malgrat que n’és el nexa, l’home sol no monopolitza ni els seus pensaments ni les seves existències.

Pel misteri o per la perspectiva que suposa endinsar-se en l’altre gènere, Alexandre ha triat observar les dones perquè li agraden, i perquè “es deixen guiar per les emocions, a les palpentes”. Les set protagonistes d’aquest llibre tenen en comú que amaguen alguna cosa, i que “demanen allò que són incapaces de donar”. L’autor no fa judicis morals, sinó que observa les contradiccions que, adverteix, “no són pròpies de la condició femenina, sinó de tota la condició humana”.

Els sentiments, en qualsevol cas, són la font d’aquestes contradiccions; almenys davant d’un cas de violència de gènere, un altre dels temes tractats a *Set dones i un home sol*. “Marxar de casa no és tan fàcil com et recomanen els amics, perquè si estàs enamorada, creus que el trencament et farà encara més mal”, diu l’autor. L’amor esdevé l’antídot contra la por a la solitud, malgrat les conseqüències. I sovint s’interpreta malament.

“La vida és com un viatge”, explica Alexandre, “i no per a tothom serveixen els mateixos paràmetres: una companyia concreta està molt bé per fer una etapa, però seria un llast per encetar-ne una altra”. S’acaba el cafè de la tassa: “Per què parlem de fracàs, quan una història s’acaba? Per què encara cometem l’error de pensar que totes les etapes hem de fer-les amb la mateixa persona?” Canviant de metàfora, l’autor es pregunta com és que demanem un any de garantia a un electrodomèstic, i a una parella li demanem el “sempre”.

Un home sol en coma és un alto en aquest viatge, que provoca la reflexió abrupta, esquinçada, dels que hi han hagut de detenir-se accidentalment. Les set dones del llibre també se senten soles, de sobte, sense gosar-ne, perquè això comportaria reconèixer que aquell home que les uneix mai no es despertarà. “El cervell és un misteri i els sentiments són críptics”, conclou Alexandre.

Té la intuïció que llegiran el seu recull més dones que homes, i la seva il·lusió és que se’n faci una adaptació al teatre.

**“La vida és com un
viatge i no per a
tothom serveixen els
mateixos paràmetres”**

**El músic
del bulevard Rossini
Vicent Usó
Finalista
del Premi Sant Jordi**

**“Podríem dir que
he escrit aquesta
novel·la contra
la meva voluntat”**

Els somnis i els malsons d'un violinista ambulat

Una història sobre el talent, l'esperança i l'estafa. *El músic del bulevard Rossini* es diu Tadeusz, és polonès, violinista, ha estudiat a Cracòvia i, fent cas de falses promeses, viatja a La Vila, poble imaginari que ha aparegut en altres novel·les de Vicent Usó (Vila-real, 1963). Finalista del Premi Sant Jordi per segon cop, l'escriptor fa que el seu protagonista, que ha acabat guanyant-se la vida com a músic ambulat, es plantegi una decisió doble: ha de deixar la dona que estima per complir el seu somni? O hauria d'ajornar-lo una vegada més, perquè val més l'amor que el desig eteri de convertir-se en un artista reconegut?

Malgrat que es fixa en la immigració des de la perspectiva del nouvingut, i també des dels qui hi han de conviure, Usó adverteix que no és un assaig sobre el tema. “*El músic del bulevard Rossini* tracta de les ànsies del reconeixement social, parla de la manera com alguns se n'aprofiten i de la necessitat de jugar-se-la davant una última oportunitat”, indica. No obstant això, hi ha una denúncia de fons que, si bé no és sistemàtica, “està supeditada al mateix ofici d'escriptor”, segons l'autor. A través de l'artefacte literari, exposa les múltiples variables del fracàs, sovint provocat pels qui se serveixen de la precarietat i els somnis dels altres per explotar-los. L'enyorança, la manca d'escrúpols i l'egoisme embrutaran aquell sentiment de bellesa que el protagonista sempre ha tingut per la música.

“Hi ha dos tipus de novel·la”, explica, “aquelles rere les quals hi vas durant molt de temps, i aquelles altres que t'atrapen de sobte i et sedueixen moltíssim”. Usó tenia la idea d'escriure sobre el tràfic de persones, i sobre les màfies que esclavitzaven i prostitueixen dones de l'Est a canvi d'un paradís que mai no arribaran a conèixer. Per això, havia anat recollint material que no sabia ben bé per què faria servir. Aleshores es topà amb aquell acordionista. El veia alguns matins, quan esmorzava a Castelló, on treballa, i li va fer l'efecte que el mirava d'una manera estranya. “Aquella era l'espurna que necessitava perquè la història prengués.” De sobte, i contra la seva voluntat, es va trobar escrivint la vida d'un home que podria ser aquell acordionista. “Mai no he parlat amb ell”, confessa. No calia. Tenia la necessitat d'explicar la història d'un home que deixa la seva estimada Cristina i que ha de tocar als carrers de La Vila per sobreviure. “Podríem dir que he escrit aquesta novel·la contra la meva voluntat.”

Usó no fa servir un narrador omniscient, perquè “ningú no se'l creuria, ja no se'ls creu ningú, aquells que ho saben tot”. En canvi, ha optat per una veu que pretén ser propera al lector, com si estigués parlant amb un familiar o un amic. De fet, són freqüents les apel·lacions directes o les indicacions de l'estil: “En aquesta novel·la, quan passen coses importants, sempre plou”. La pluja podria ser un referent nostàlgic, però l'autor no diria que el seu llibre és melancòlic. Lluny de casa i de la seva estimada, Tadeusz es pregunta què hi fa en un lloc estrany on no coneix ningú. Es refugia en la seva altra passió, i per la qual ho està fent tot: la música.

Autor, entre altres, de *La taverna del Cau de la Lluna* i de *Crònica de la devastació*, Vicent Usó ja va ser finalista del Sant Jordi el 2004 amb *Les ales enceses*. “Els meus amics em recorden que no hi ha dos sense tres”, bromeja. I el millor exemple n'és el guardonat d'engany, Lluís-Anton Baulenas, que també fou finalista en dues ocasions anteriors.

Els altres premis de la Nit

Premi Òmnium Cultural de ràdio 2008 al programa *Versió RAC1* de Raci, dirigit per Toni Clapés.

Premi Òmnium Cultural de televisió 2008 al programa *Afers exteriors* de TVC dirigit per Miquel Calçada.

Premi Joaquim Ruyra de narrativa juvenil: *El jardí promès*, de Jordi Ferrés.

Concurs El Llibre de la Meua Vida 2008: desert.

Premi Joan Profitós d'assaig pedagògic: *La participació de les famílies als IES*, de Mercè Pañellas i Montserrat Alguacil.

Menció per *Et diran que llegeixis*, Bernat, de Josep M. Aloy.

Premi Joan Maragall sobre cristianisme i cultura: *Idea de l'home, idea de Déu*, de Joan Ordi.

Premi Ferran Soldevila d'estudis històrics: *La instauració del franquisme al País Valencià*, d'Andreu Ginés.

Premi Memorial Joan B. Cendrós d'articles publicats fora dels Països Catalans: *Monogràfic Catalan Theatre 1975-2006: Politics, Identity and Performance*, de la Contemporary Theatre Review.

Un tast dels premis Sant Jordi i Mercè Rodoreda 2008

Òmnium Cultural promou la creativitat literària a través dels premis que lliura durant la Festa de les Lletres Catalanes, la Nit de Santa Llúcia. Dos dels premis amb més renom de la festa literària són el Premi Sant Jordi de novel·la i el Premi Mercè Rodoreda de narrativa breu, convocats per Òmnium i l'Editorial Proa i amb la dotació de la Fundació Enciclopèdia Catalana. Poques setmanes després de la publicació de les obres guanyadores d'aquests premis l'any 2008, us n'ofereim un tast per tal de despertar-vos la curiositat i animar-vos a llegir senceres aquestes dues obres, que han obtingut un bon reconeixement de la crítica.

El Nas de Mussolini

Lluís-Anton Baulenas

Novel·la històrica, psicològica i un punt mística sobre una terrorista dorment. Una jove revolucionària té la missió d'assassinar el dictador Primo de Rivera. Mentre espera l'ordre d'executar l'atemptat, s'amaga en un poble dels Pirineus amb el seu pare. Però van passant els anys i l'ordre no acaba d'arribar. Sola i aïllada, en la misèria, com més temps passa, amb més força s'aferra als ideals com a mecanisme de supervivència. Al poble hi coneix una noia independent d'esperit, que manté un tortuós lligam sentimental amb un cacic de la comarca. La relació de totes dues conflueix en un final sorprenent i esplèndid.

Amb un ofici exquisit, a partir de l'angoixa d'una espera que sembla que no té fi, Lluís-Anton Baulenas aconsegueix de bastir una trama argumental suggeridora, plena d'intriga i de tensió narrativa, situada en una època en què, amb els soviets al poder, per primer cop, la utopia es podia fer realitat.

FRAGMENT

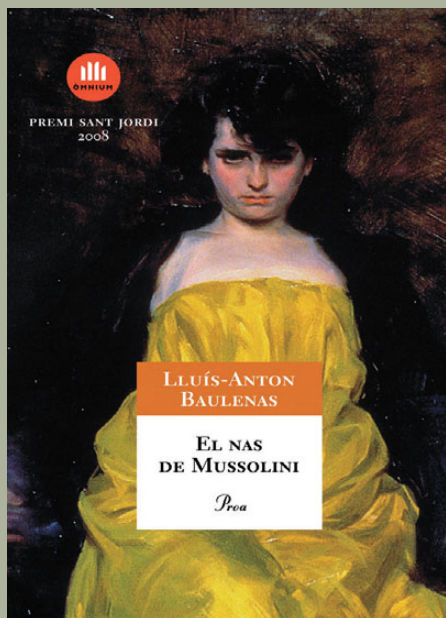
Berta Panatis

Només eren les set però ja s'havia fet de nit. Duia tallats els cabells ben curts, estil garçon, i tenia fred al clatell. Havia llegit en una revista d'actualitat que la moda venia de París. I que, de fet, les parisenques l'havien importada de les americanes. Deia la notícia que l'origen d'aquesta nova preferència havia sorgit entre les joves esportistes de casa bona, que volien jugar a tennis sense impediments. Perfecte. Era exactament el que li calia, semblar una noia de casa bona. El seu nou aspecte va causar impressió entre els companys masculins del Banc Hipotecari. Per unanimitat, van jutjar-lo desfavorablement. Ella, per contra, no va parar de lloar-ne els avantatges, en particular, la nova llibertat de no haver de passar cada dia una hora pentinant-se la llarga cabellera. Per als seus col·legues, per a tants d'altres, la Berta era una noia del dia, moderna, bona professional, ambiciosa i amb aspiracions, que es gastava una bona part del jornal en el seu aspecte. Per a ella, tota aquella despesa era una inversió en la pròpia seguretat.

Era imprescindible, sobretot amb la Dictadura acabada d'instaurar.

El general Primo de Rivera volia demostrar que no parlava per parlar. I que si havia d'engarjolar mig país, ho faria (almenys, durant els primers temps). Com un cirurgià, afirmava que calia tallar de soca-rel el teixit gangrenat de la pàtria i regenerar-la, combatre la corrupció de la vella classe política, desfer-se dels cacics... però també dels anarquistes, comunistes i separatistes. Calia prendre precaucions, doncs. El tema obligat en tertúlies i converses eren els escorcolls domiciliaris massius i gairebé indiscriminats fets per la policia per ordre del governador militar. S'havia d'anar més amb compte que mai. I la seva cabellera curta era més eficient que el millor dels camuflatges.

Va baixar per la Rambla. Va entrar pel carrer Sant Pau i va dirigir-se al número que li havien indicat i va fer els pics i els repicons convinguts, van obrir-li el portal i va pujar fins a l'últim pis. Una desconeguda l'esperava enmig de la foscor del replà amb la porta oberta i una espelma encesa. Va fer-li un senyal perquè la seguís. La Berta va anar-li darrere a les fosques, sempre en silenci, amb els ulls fixos en la claror de la flama oscil·lant de la seva guia. Va conduir-la fins a un dormitori i va obrir la doble porta d'un armari empotrat. Dintre, una trapa a la part superior duia a una mena de golfes a les quals es pujava amb una escala de mà després d'apartar la roba penjada. L'accés quedava molt camuflat i, a mitja llum, encara que s'obris l'armari, si un no s'hi fixava, no el veia. La dona va esperar que s'enfilés per l'escala i quan la noia va ser dalt, va enretirar-la i va tornar a tancar la porta de l'armari. Uns braços desconeguts van ajudar la Berta a acabar d'entrar. Va submergir-se en la foscor. Llavors, de sobte, l'esclat lluminós d'un llumí, tres rostres apareguts de cop i una mà que encenia una espelma. Dos homes i una dona es van anar dibuixant, asseguts en aquell petit habitacle que no feia més d'un metre i mig d'alt. A terra hi havia matalassos i, de genolls o assegut, s'hi cabia bé, sense arronsar-se. També hi havia un parell de tauletes de nit sense potes que servien d'armariets o de taquilles improvisats. L'espai disposava d'una finestra minúscula que l'airejava. Tot i l'època de l'any, estava oberta per esvaïr una mica l'espessa boirina de fum de tabac que omplia el cubicle.

Baulenas, Lluís-Anton

El nas de Mussolini (Premi Sant Jordi 2008), Editorial Proa

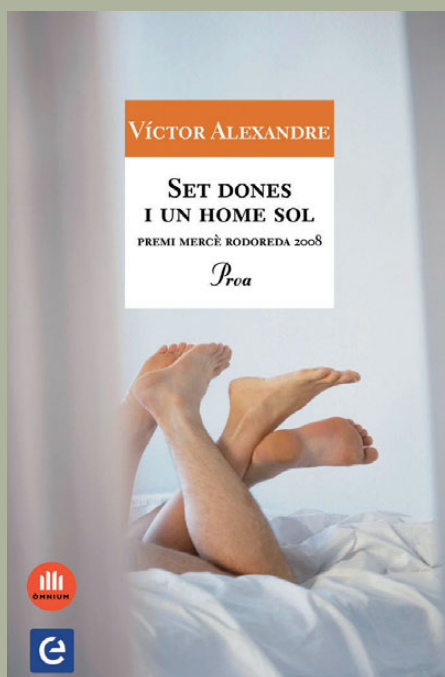
Set dones i un home sol

Víctor Alexandre

Relats circulars de set dones entorn d'un home en coma en un hospital.

Set dones i un home sol són set històries interconnectades per un home víctima d'un fet inesperat, que configuren un univers femení integrat per dones de diferents generacions. Sabem què senten, a qui estimen, a qui desitgen, quines són les seves frustracions, les seves pors, les seves mentides, la seva sexualitat, allò que no accepten de si mateixes, allò que no gosen confessar-se... Convertits en *voyeurs* del seu pensament, hi descobrim la soledat humana com a motor de la recerca incansable de l'amor i la complexitat de les relacions sentimentals entre homes i dones.

Aquest, per tant, és un llibre sobre la necessitat que tenim els éssers humans de sentir-nos estimats i de l'immens cabal d'energia que dediquem al llarg de la vida a aconseguir-ho.

FRAGMENT

Anna. I per què penso en tot això, ara, si el problema més immediat que tinc no és aquest? El problema serà explicar a l'Amadeu què hi feia, jo, a Cervera. Això sí que serà un problema. Puc no dir-li res, és clar. I si l'home que he atropellat se'n surt, l'Amadeu no se n'haurà assabentat i ja està. Quines ganes de moure la llebre, no? Però, què passarà si hi ha judici? Trucades, paperassa, citacions... Com ho amago, tot això? Només que truqui algú a casa quan jo no hi sigui es descobrirà el pastís.

Bruna. També diu que l'impacte silenciós que ens causa una persona de qui acabarem enamorant-nos o tenint-hi una relació és l'espurna que deixa anar el magatzem del cervell, on es troben totes les nostres vivències futures. Per això, segons ell, podria ser que aquest impacte no fos res més que el record perceptiu d'allò que ha de venir. Talment com si de sobte, durant una mil·lèsima de segon, s'obris la porta del magatzem i es produís un llampec que no podem entendre.

Carla. Va ser un hivern a Besalú i hi érem tots quatre. No, no, érem cinc! També hi havia l'Oleguer. Després de sopar, l'Amaranta va proposar que ens assegússim a terra en cercle amb una ampolla buida al mig i que juguéssim al joc de la veritat. Es tractava de fer girar l'ampolla i de formular una pregunta a aquell a qui assenyalés en aturar-se. Ara ja no recordo com anava la cosa, però em sembla que el que responia no sols havia de ser sincer i treure's una peça de roba com a expressió de la seva nuesa verbal, sinó que tenia dret a fer girar l'ampolla i a formular una pregunta a qui toqués.

Daniela. No crec que les persones que em coneixen pensin que no tinc sentiments o que sóc una amargada, això no, però estic segura que hi ha gent que creu que, pel fet de ser vídua i grandeta, vaig mal servida. Jo els hauria de preguntar quina és la qualitat de les seves relacions sexuals amb la parella, perquè al final resulta que ho fan un quart d'hora a la setmana i amb el mateix entusiasme que si mengessin una fulla d'enciam. Hi ha tants homes que escampen que aquesta o aquella va mal follada...

Elena. Sempre havia sigut una rossa molt atractiva, però estava més maca encara. S'havia tallat els cabells, vestia amb roba més ajustada, es maquillava diferent i tenia un aspecte més sensual. Li va parlar de Nietzsche, del gran frau de la religió cristiana i de la necessitat que l'ésser humà escolti els seus instints per molta tristor que això comporti.

Flàvia. Ho sento Ricard, però en aquell moment no me n'adonava perquè estava massa enconyada de l'Angelo. Per això em defensava dient-te que esperava que entenguessis que podia estimar dos homes alhora per raons diferents i que m'havia equivocat no pas pel fet d'enamorar-me d'un altre, sinó per creure que podies acceptar-ho. Et vaig retreure la teva incapacitat masculina per entendre-ho i et vaig dir que els homes necessiteu l'exclusivitat dels sentiments i de les emocions d'una dona.

Gavina. L'aparició de l'Esteve t'ha canviat. Estàs més pendent de les coses que faig i de les coses que dic, com si em poguessis perdre. Això no passarà, Ricard. Potser estic dient coses que un dia em posaran en evidència, però t'ho dic tal com ho sento: t'estimo i no et vull perdre. És veritat que m'he enamorat de l'Esteve i que això em té trasbalsada, però no pas pel que tu et penses, sinó perquè no em reconec.

Alexandre, Víctor

Set dones i un home sol (Premi Mercè Rodoreda 2008), Editorial Proa

US HAN AGRADAT?

Si els voleu continuar llegint, els trobareu a la vostra llibreria

Assemblea d'Òmnium pàg. 36 Òmnium reforça lligams a Osona pàg. 38
 La Federació Lull pàg. 40 Els cicles d'Òmnium pàg. 41
 La Flama del Canigó pàg. 42 Òmnium al territori pàg. 43 Coneguem
 Òmnium Solsonès pàg. 44 Agenda pàg. 48 Nous socis d'Òmnium pàg. 49

ÒC Notícies

131

Voluntaris d'Òmnium llegint poemes a cau d'orella.

Isabel-Clara Simó va participar en la lectura pública al barri de Sant Antoni.

Fotografies: ÒC - Ramon Boadella

Una Festa de les Lletres Catalanes més participativa

Tot i que el lliurament de premis de la 58a Nit de Santa Llúcia va tenir lloc el 20 de desembre, durant tot el mes, Òmnium va organitzar diverses activitats entorn de la literatura catalana a Barcelona, seu de l'última edició d'aquest acte itinerant.

Per tal d'apropar la ciutadania a la literatura i la cultura catalanes, es van dur a terme una sèrie d'accions participatives amb el títol *Les lletres surten al carrer*, el dia 13, coincidint amb el dia de Santa Llúcia. D'aquesta manera, els barris de Gràcia, Sant Andreu i Sant Antoni es van convertir en un punt de trobada de la literatura com a tret de sortida de la 58a Festa de les Lletres Catalanes.

La literatura s'acosta a la gent

Centenars de persones van participar en una lectura pública al llarg de tot el matí i van posar veu a les obres d'autors premiats en edicions passades de la Nit de Santa Llúcia. A més, un centenar de voluntaris van recitar poemes a cau d'orella als vianants que passejaven pels diferents espais. Finalment, la jornada va anar acompanyada d'actuacions musicals basades en textos literaris i d'una xaranga d'animació que convocava la gent de places i mercats a l'espai del barri on hi havia l'escenari. Com no podia ser d'una altra manera, també hi van ser presents escriptors com ara Joaquim Pijoan,

Isabel-Clara Simó, Carme Riera, Carles Duarte, Vicenç Villatoro, Jordi Mata i Olga Xirinacs, que van participar en la lectura pública llegint fragments de textos propis. Representants institucionals i membres de la Junta Directiva d'Òmnium van contribuir també a treure les lletres al carrer. Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural, va destacar la importància de "fer un esforç per acostar la literatura a la gent de manera espontània i agradable".

Uns dies abans, com ja és habitual, es van lliurar els premis literaris Folch i Torres de novel·la per a nois i noies, i el Joaquim Ruyra de narrativa juvenil –que va ser per a Jordi Ferrés amb l'obra *El jardí promès*. L'acte es va celebrar a la biblioteca Jaume Fuster, lligat amb un espectacle per a les famílies assistents.

Cal destacar també la participació en la xarxa a través de la creació d'una història col·lectiva. L'escriptor Borja Bagunyà, guanyador del premi Mercè Rodoreda 2006, coordinador de la història, explicava: "Jo començo la història, vosaltres la continueu. Preneu el fil de la primera narració i escriviu, inventeu, proveu coses! Agafeu el protagonista i mateu-lo! O no! Capgireu el relat com un jersei i busqueu el que hi ha a l'altra banda de la història." Cada dos dies, la millor narració rebuda es va anar incorporant com a nou capítol. Podeu consultar la història sencera a <http://nitdesantallucia.omnium.cat>.

La sala d'actes de la seu nacional d'Òmnium va ser el marc de la trobada de la Junta Directiva i els diversos presidents territorials.

Unió de forces per treballar el futur d'Òmnium Cultural

Òmnium va començar l'any reunint per primera vegada la Junta Directiva nacional i els presidents territorials. En total, cinquanta persones que, de manera voluntària, tiren endavant la tasca d'Òmnium a tot el territori. La intenció principal era posar en comú els objectius per a aquest 2009 i aprovar el nou reglament territorial. D'aquesta manera, l'entitat ja té un reglament que posa ordre a la seva estructura territorial respectant la realitat existent i potenciant l'expansió que durant els últims anys va tenint lloc per totes les comarques i poblacions del país.

D'altra banda, es va fer una profunda reflexió sobre la situació del país i els passos que haurà de seguir Òmnium un cop es posi sobre la taula la sentència del Tribunal Constitucional respecte de l'Estatut.

En resum, tots els assistents van coincidir en el fet que aquest model de reunió és molt vàlid per enfortir Òmnium i es va decidir que s'anirà repetint periòdicament i de manera itinerant. La pròxima reunió de la Junta Directiva nacional i els presidents territorials se celebrarà a la seu d'Òmnium Terrassa, coincidint amb el seu 40è aniversari.

Assemblea general ordinària d'Òmnium

L'assemblea general ordinària de l'entitat, en què van assistir una vuitantena de persones a la seu nacional el 28 de març passat, va aprovar la memòria d'activitats del 2008 i l'estat de comptes del 2008. A més, membres de la Junta Directiva van presentar el pla de treball i el pressupost per al present 2009, que també va ser ratificat pels socis assistents amb 56 vots a favor i un en blanc.

Es va aprofitar per destacar el fet que Òmnium ha estat declarada entitat d'utilitat pública, que vol dir el reconeixement administratiu que una associació està constituïda per assolir una finalitat d'interès general. Òmnium Cultural a més de poder esmentar la qualificació d'entitat d'utilitat pública en totes les

seves comunicacions, gaudirà de beneficis fiscals, econòmics, administratius i processals d'acord amb el que estableix la normativa.

Un moment de l'assemblea general a la seu nacional de l'entitat.

Cinema en català: solució a una assignatura pendent

Després de la presentació de la proposta de Llei del cinema de Catalunya que el conseller de Cultura i Mitjans de Comunicació, Joan Manuel Tresserras, va fer al març, Òmnium valora com a bona la iniciativa de la Generalitat d'impulsar per llei l'oferta de cinema en català. Segons l'entitat, la situació de clara desigualtat que viu la llengua catalana en l'oferta cinematogràfica actual ha estat i continua sent motiu de denúncia per part de les entitats que treballen per la llengua, com ara Òmnium.

En paraules del president de l'entitat, Jordi Porta, és "una assignatura pendent" que, basant-nos en la llei, s'acosta a una possible solució. Ara caldrà veure si la proposta acaba sent aprovada al Parlament. "És una aposta complexa i esperem que el govern no afluixi davant les possibles pressions que pugui rebre", en opinió d'Òmnium. Jordi Porta va manifestar que "la solució no suposa fomentar la demanda actual de cinema en català, sinó ajustar un desequilibri evident en l'oferta, que ara mateix és en el 97 % dels casos en castellà".

A+A+

Ofertes i avantatges per als socis d'Òmnium

+ MÚSICA + CINEMA
+ TEATRE + LLIBRES +

Tota la cultura a les teves mans

Òmnium aporta la seva visió a la proposta de Llei d'educació de Catalunya

El president d'Òmnium Cultural, Jordi Porta, va comparèixer a finals de gener al Parlament de Catalunya per fer extensiva a la Comissió d'Educació la posició de l'entitat davant la nova proposta de Llei d'educació de Catalunya.

En la ronda de consulta de la Comissió a diverses entitats de la societat civil, Òmnium va remarcar, entre altres punts, la importància de tenir en compte la memòria col·lectiva dels catalans, com també la necessitat de vetllar pel català com a llengua pròpia, respectant el que marca l'Estatut. En paraules del mateix president de

l'entitat “cal que l'escola contribueixi a incrementar la nostra capacitat d'enriquir la nostra memòria col·lectiva i l'anàlisi de present com a base per a la construcció del projecte de futur. Memòria i projecte són els components dinàmics de qualsevol societat”. També va remarcar que “conèixer i dominar la llengua pròpia del país és la millor garantia per aprendre'n correctament de noves.”

Òmnium també veu essencial la qualitat en l'aplicació de les polítiques, fet que comporta la disposició dels recursos suficients. “És imprescindible que hi hagi recursos i mitjans suficients, que els diferents membres de la comunitat educativa (no sols el professorat) coneguin quina és la seva funció en el procés educatiu, i que rebin la formació i el suport necessaris per identificar-se i adaptar-se al canvi que comporta”, va sentenciar Porta.

El moment de la compareixença de Jordi Porta davant la Comissió d'Educació del Parlament de Catalunya.

Aliança entre la Federació d'Ikastoies de Navarra i Òmnium Cultural

Òmnium Cultural va crear lligams de col·laboració amb la Federació d'Ikastoies –cooperatives de centres d'ensenyament en llengua basca– de Navarra a través d'unes jornades durant tres dies a Barcelona. Així, l'entitat va preparar diverses trobades entre membres de la Federació d'Ikastoies de Navarra i representants d'entitats vinculades a l'educació o que fomenten la llengua i la cultura catalanes. Òmnium valora positivament aquesta aliança per les similituds entre la situació lingüística al País Basc i a Catalunya i la necessitat d'enfortir-nos els uns als altres per poder viure normalment amb la nostra llengua.

Entre altres, el president del Parlament, Ernest Benach, i l'expresident de la Generalitat Jordi Pujol, van rebre els representants de la Federació navarresa, que es van entrevistar amb Pere Mayans, cap del Servei d'Ensenyament del Català del Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya i Irene Rigau, responsable d'Educació del grup parlamentari de Convergència i

Unió. Finalment, van visitar la Plataforma per la Llengua, el sindicat USTEC, el Centre d'Estudis Jordi Pujol i una aula d'acollida de l'Escola Perú.

La Federació també va presentar la Festa de la Ikastola, un acte multitudinari que serveix anualment per recaptar fons per poder tirar endavant les seves cooperatives. Eneka Maiz Ulayar, coordinadora de la festa, va explicar que un dels seus objectius és fer una xarxa amb el català, l'aragonès, el gallec, el gal·lès, el bretó i l'occità per tal de sumar iniciatives i donar més visibilitat a les llengües respectives.

Els representants de les Ikastoies de Navarra van mostrar un interès especial en la nova Llei d'educació catalana.

El Sambori Òmnium arriba a tot el territori

El III Premi Sambori Òmnium es porta a terme per primera vegada a tot el territori de Catalunya, la Franja i la Catalunya Nord, i unifica amb un mateix nom diversos premis de narrativa escolar. Per fer-ho, s'utilitza l'estructura territorial d'Òmnium, que divideix el territori en demarcacions, i se celebren dues fases.

La primera fase, la de demarcació, es va lliurar al març als diferents territoris. Pel que fa a la segona fase, el 22 de maig, els guardons es lliuraran als guanyadors definitius del certamen a La Pedrera de Barcelona.

Escola Catalana, una revista amb prestigi

A partir d'un estudi encarregat per Òmnium per tal de valorar la repercussió de la revista *Escola Catalana* en la societat, s'ha constatat que la publicació es basa en una línia de diversitat i pluralisme i que promou la llengua catalana, la cultura i la identitat nacional, a més de ser el referent en l'àmbit dels Països Catalans.

La majoria dels lectors creuen que els continguts de la revista són de qualitat, i el 90 % valora positivament que els temes d'actualitat hi siguin una constant.

Durant els mesos vinents, Òmnium potenciarà la revista *Escola Catalana* millorant-ne encara més el disseny i els continguts, i n'augmentarà la difusió per arribar a més públic encara.

Fe d'errates

A la pàgina 35 de la revista *Òmnium* núm. 10 hi apareixia un peu de foto equivocat. A la imatge de la dreta hi apareix Alfons López Tena, Vicent Sanchis i Maiol Sanaüja, i no Guillem Carol com posava al peu de foto.

Moment de la signatura del conveni entre Òmnium Cultural i l'Ajuntament de Manlleu.

L'entitat reforça els seus lligams a Osona

Representants d'Òmnium Cultural van visitar Osona el febrer passat en un recorregut per diversos ajuntaments de la comarca. La comitiva d'Òmnium estava formada pel president de l'entitat, Jordi Porta, el membre de la Junta Directiva nacional Antoni Reig i el president de la seu territorial d'Òmnium Osona, Jeroni Vinyet. L'Ajuntament de Calldetenes va ser l'escenari d'una reunió de treball per parlar del futur dels premis literaris de Calldetenes i poder enfortir-los conjuntament amb el suport de l'entitat.

En la visita a Manlleu, Jordi Porta i l'alcalde de la localitat, Pere Prat, van signar un conveni de col·laboració amb la voluntat de reforçar els lligams de l'entitat amb

la institució local. Amb aquest conveni, l'Ajuntament passa a ser soci de l'entitat i a col·laborar en l'organització d'activitats del cicle *Els Dijous de l'Òmnium* i del programa *Quedem?*, tots dos, projectes clau d'Òmnium arreu del territori. En el moment de la signatura del conveni, a la biblioteca Bisbe Morgades, l'alcalde de Manlleu va remarcar que el conveni "té la voluntat de continuar endavant, perquè sigui un element viu amb perspectives de continuïtat en un futur".

A darrera hora de la tarda la comitiva d'Òmnium es va reunir amb l'alcalde de Vic, Josep Maria Vila, per consolidar les relacions que ja hi ha amb el consistori de la capital de comarca.

Visita a Òmnium l'Alguer per potenciar els seus projectes

Josep Maria Forné, membre de la Junta Directiva nacional, i Marta Buch, directora de l'entitat, van visitar la seu d'Òmnium a la ciutat de l'Alguer amb l'objectiu de conèixer els projectes que duu a terme Òmnium l'Alguer i donar-hi suport des de la seu nacional. Aquesta acció se suma a la tasca de reforçament territorial en què està treballant l'entitat des de fa un any. Els membres d'Òmnium es van entrevistar amb el regidor de Cultura de l'Ajuntament de l'Alguer amb la voluntat que el consistori doni suport als projectes que porta a

terme l'entitat. Al llarg del recorregut, també es va visitar La Costura, una escola d'ensenyament trilingüe (anglès, alguerès i català) i dues escoles alguereses, on es duu a terme el projecte Joan Palomba, que ofereix una hora de llengua catalana setmanal a 1.800 alumnes algueresos de tres a tretze anys. Òmnium l'Alguer hi participa aportant-hi professors de català. La visita es va tancar amb una trobada amb la Fundació Banco di Sardegna, que a partir de l'any vinent, donarà suport als projectes d'Òmnium l'Alguer.

Els Dragons de Perpinyà, amb les seleccions catalanes

Òmnium Cultural i els Dragons Catalans de Perpinyà van signar un acord de col·laboració amb l'objectiu primordial de fomentar l'ús de la llengua i la cultura catalanes a la Catalunya del Nord i de treballar conjuntament pel reconeixement oficial a escala internacional de les seleccions esportives catalanes. A l'acte de signatura del conveni hi van assistir Jordi Porta, president d'Òmnium Cultural; Montserrat Biosca, presidenta d'Òmnium Catalunya del Nord; Bernard Guasch i Llibert López, president i vicepresident respectivament dels Dragons Catalans, juntament amb l'entrenador i jugadors de l'equip, i Sergi Blázquez, president de l'Associació Catalana de Rugbi Lliga.

Del conveni en van sortir els compromisos següents: els Dragons Catalans i les seves botigues utilitzaran la llengua catalana en els suports propis; Òmnium Catalunya del Nord organitzarà cursos de català per als assalariats del club, el personal de les botigues i els jugadors dels Dragons, i les dues entitats col·laboraran activament en projectes compartits.

A més, els Dragons Catalans van presentar oficialment el partit que es disputarà el 20 de juny vinent a l'Estadi Olímpic Lluís Companys contra els Warrington Wolves. Previ a aquest esdeveniment, al qual s'esperen milers de seguidors, es disputarà un partit amistós de la Selecció Nacional Catalana de Rugbi Lliga.

Una imatge de la roda de premsa per presentar la col·laboració entre Òmnium i el club de rugbi de la Catalunya del Nord.

Els joves reflexionen sobre la llengua, la cultura, l'educació i el país

Durant els últims mesos, els joves de l'entitat han participat activament en algunes activitats pensades expressament per a ells. En primer lloc, van comentar la visió que tenen de l'entitat amb el president Jordi Porta a través d'un sopar tertúlia al Via Fora! del Pati Manning. Durant el sopar, una vintena de joves i el president van poder intercanviar diferents opinions i anàlisis sobre la situació del país, la llengua i la cultura, i d'altres aspectes de caire polític, com la possible sentència desfavorable del Tribunal Constitucional contra l'Estatut de Catalunya.

En segon lloc i amb el títol *L'educació com a motor de societats*, el polític i director de la Fundació Jaume Bofill, Jordi Sánchez, va conversar amb prop de deu socis joves de l'entitat sobre la importància de l'educació en les societats actuals i el cas concret d'aquest tema a Catalunya. En l'acte també hi van participar l'exconsellera d'educació Carme Laura Gil i Antoni Reig, membre de la Junta d'Òmnium, que va moderar el debat posterior.

Un grup de socis joves d'Òmnium que van participar en una trobada a Comarruga.

Òmnium TV

Una de les novetats de la renovació del web de l'entitat és la incorporació d'un canal IP que ofereix als usuaris la possibilitat de visionar clips de resum d'algunes de les activitats que es duen a terme. De moment, en una primera fase, només s'hi han incorporat continguts de la seu nacional, però hi ha projectada una segona fase –a partir del proper trimestre– en la qual s'incorporaran projectes nacionals com el *Quedem?* i algunes de les activitats de les seus territorials. D'aquesta manera, el web de l'entitat reflectirà també d'una manera dinàmica la tasca que es duu a terme arreu del país per fomentar la nostra cultura, defensar la nostra llengua i tirar endavant el nostre país.

Actualment, s'hi poden veure, entre altres, els clips de la 58a Nit de Santa

Llúcia, presentacions de productes culturals, debats i taules rodones sobre temes com ara la gestió de l'aigua als Països Catalans, l'obra de Miquel Martí i Pol i Maria-Mercè Marçal, la cuina catalana o la realitat sociodemogràfica del país. Òmnium TV, que té el suport de la Secretaria de Telecomunicacions i Societat de la Informació, pretén fomentar l'ús de les noves tecnologies entre els seus socis i difondre la llengua i la cultura catalanes a través de la xarxa. A més, s'ofereix la possibilitat de fer comentaris per incrementar, així, la interactivitat del mitjà.

Podeu consultar tots els vídeos a www.omnium.cat/omniumentv

Incompliment de drets lingüístics

Fa uns mesos, un membre d'Òmnium va ser aturat per la Policia Nacional a l'Alt Urgell, i va ser increpat pel fet de portar l'adhesiu CAT a les matrícules. Després d'això, Jordi Porta va adreçar una carta al delegat del govern demanant el compliment dels drets lingüístics per part de les forces de seguretat de l'Estat (Policia Nacional) davant d'aquests fets.

Òmnium considera que la intervenció dels agents va ser del tot desmesurada i vexatòria, i que els agents van violar els drets lingüístics catalans en obligar un ciutadà de Catalunya a expressar-se en castellà.

A més de mostrar-se perplex per l'actuació d'aquest cos policial quan ja no té competències de trànsit a Catalunya, Porta va demanar a Rangel que "posi en marxa els mecanismes adients dins de la seva administració per recordar a tots els funcionaris de l'Estat que treballen a Catalunya el que estableix l'Estatut en matèria de drets lingüístics i ús del català".

La Federació Llull segueix la seva activitat

Durant el 2009, la Federació que aglutina les tres entitats més representatives dels Països Catalans es reforça amb l'impuls de projectes i activitats que prenen per escenari diferents punts dels Països Catalans. En destaca, per exemple, l'organització del Tren Jaume I. Com és habitual, Òmnium Cultural convocarà els seus socis –especialment, els més joves– a assistir a la Diada del País Valencià, que se celebrarà el 9 de maig vinent a la ciutat de València. Per fer-ho, la Federació

Llull repetirà la iniciativa de l'any passat de muntar el Tren Jaume I, un comboi que va transportar més de tres-centes persones des del Principat –algunes vingudes des de les Illes Balears– fins a Alacant per participar activament en la manifestació que commemora el 25 d'abril de 1707. A més, la campanya *300 anys. Caminant cap al futur* segueix tirant endavant i enguany fa parada a Alacant, ciutat que va caure en mans de les tropes de Felip V l'any 1709.

Un cafè per la Llengua amb l'Obra Cultural Balear

L'Obra Cultural Balear ha posat en marxa una gran campanya de participació ciutadana a favor de la llengua catalana. L'entitat pretén organitzar centenars de reunions de petit i gran format per explicar a persones de diferents sectors socials la tasca que duu a terme i per sensibilitzar els participants a favor de la llengua pròpia. La finalitat de l'OCB és arribar directament a més de dotze mil persones durant l'any 2009. La campanya aprofitarà la xarxa associativa existent i centrarà

l'acció en aquelles entitats a les quals històricament ha estat més difícil d'arribar. L'OCB té previst adreçar-se a clubs esportius, associacions de la tercera edat i entitats de nouvinguts, entre altres. Diverses cares conegudes en diferents àmbits han fet ja *Un cafè per la Llengua*, com ara el tennista Rafel Nadal, l'actriu Montserrat Carulla, el president del Futbol Club Barcelona, Joan Laporta, el pintor alemany Nil Burwitz i l'actor Salvador Oliva.

Rafel Nadal fent un cafè per la llengua amb els representants de l'OCB.

Miquel Gil va ser un dels artistes que van participar en el Tirant de Cançó per celebrar l'aniversari d'Ovidi Montllor.

ACPV promou la música en català del País Valencià

Acció Cultural del País Valencià (ACPV) ha impulsat dues iniciatives de promoció de la música en català al País Valencià: el Tirant de Cançó i l'Amplifica't.

El Tirant de Cançó

Es va celebrar al novembre, amb motiu del cinquè aniversari del Centre Ovidi Montllor d'Alcoi: es van fer cinc concerts simultanis interpretats per alguns dels autors més importants de l'escena musical actual i un concert conjunt al Teatre Principal d'Alcoi. Aquesta iniciativa recull l'esperit del Tirant de Rock, aquells grans concerts que van suposar un autèntic sotrac musical per a diverses generacions de valencians que fins aleshores poc o res coneixien del rock fet en la nostra llengua.

Amplifica't

Un concurs de grups joves en català. Organitzat per Joves d'Acció (secció juvenil d'ACPV), vol promoure els grups joves que canten en català a través de l'edició d'un CD, dos premis importants per als dos grups guanyadors i la promoció institucional a tots els ajuntaments del País Valencià, a través d'una moció per tal que es doni suport als músics joves que canten en català.

Els cicles d'Òmni

Cançó protesta, controvèrsies lingüístiques i memòria històrica al *Dimecres presentem...*

A través del ja consolidat cicle *Dimecres presentem...* i amb el lema *T'obrim els sentits*, Òmni ha donat a conèixer CD, llibres i altres publicacions. El trimestre va engegar amb el disc *Petjades* del jove cantautor tarragoní Josep Romeu, que va portar poesia, cançó protesta i petites pinzellades de blues i de swing a la sala d'actes de la seu nacional. Setmanes després, els autors d'una sèrie de llibres de temàtica molt variada van passar pel cicle per tal d'apropar les seves obres al públic assistent. *La represa (1946-1956)*, d'Albert Manent; *L'home, l'amic, el president. Homenatge a Jordi Pujol*, a cura de Jordi Manent; *La vaga d'usuaris de tramvies de Barcelona de 1957*, de Maria Coll i Josep Puig; *El nostre heroi, Josep Pla*, d'Enric Vila, i *Crònica de la independència*, de Patrícia Gabancho, en són alguns exemples.

Destaca, per exemple, la intervenció de Toni Soler en la presentació del seu llibre *Amb llengua o sense*, durant la qual va evitar les actituds maximalistes que acostumen a protagonitzar controvèrsies relacionades amb la llengua com ara les campanyes mediàtiques contra la preservació i el foment del català, el tipus de societat reflectida en les sèries de TV3 o l'efectiu reconeixement del català en clau espanyola. Són també remarcables les presentacions de dues publicacions basades en la història del nostre país. D'una banda, Maria Coll i Josep Puig, autors de *La vaga d'usuaris de tramvies de Barcelona de 1957*, van parlar d'aquest capítol de la història de Catalunya com la crítica d'un poble a un règim dictatorial i repressiu. De l'altra, la sessió dedicada a *Els morts clandestins*, de Queralt Soler, va servir per reflexionar sobre l'origen de les fosses comunes i l'experiència de milers de persones que han restat fins avui com a subjectes clandestins de la història, sense que mai no hagin gaudit d'una sepultura digna.

A dalt, Toni Soler presentant el seu llibre *Amb llengua o sense*. A baix, acte de presentació del llibre *La vaga d'usuaris de tramvies de Barcelona de 1957*.

Dijous de l'Òmni

Llengua, literatura, patrimoni natural, immigració i treball, exclusió social, dret a decidir o consum en català són alguns dels temes que els *Dijous de l'Òmni* han posat sobre la taula per reflectir diverses opinions.

Un dels actes que van generar més expectació va consistir a reunir, per primera vegada, tres dels fundadors del PSAN: Joan Armet, Carles Castellanos i Josep Ferrer, amb el títol *40 anys del PSAN: parlen els fundadors*. Tal com va introduir Roger Buch, membre d'Òmni i polític dels estudis de l'independentisme, "el PSAN va crear l'espai polític de l'esquerra independentista i de les seves escissions n'han sortit la majoria de grups que defensen la independència i el socialisme als Països Catalans".

Els mitjans de comunicació, a debat

La reflexió sobre els mitjans de comunicació al país va marcar clarament la programació del trimestre passat. El tret de sortida el va donar el Grup de Periodistes Ramon Barnils, amb una taula rodona sobre la llengua catalana als mitjans de comunicació. Així, Jordi Ginebra, professor del Departament de Filologia de la URV; Mavi Dolz, cap de l'Àrea de Llengua de l'Institut Ramon Llull, i Jaume Salvanyà, responsable del departament d'Assessorament Lingüístic del Grup Flaix, van argumentar la necessitat d'un compromís amb la qualitat lingüística per part de tots els professionals de la comunicació. Setmanes més tard, el periodista Jordi Basté, director del programa *El món a Rac1*, va fer una anàlisi ràpida del panorama de la radiodifusió a Catalunya i va llançar un missatge d'optimisme en vista de l'enriquiment que hi ha vist durant els últims anys. Finalment, el també periodista i director del diari *Avui*, Toni Cruanyes, va centrar-se en la premsa escrita per reflexionar sobre el seu futur en una època en què dominarà la comunicació digital.

El Grup de Periodistes Ramon Barnils va debatre el tema de la llengua als mitjans de comunicació i Jordi Basté va analitzar el panorama radiofònic a Catalunya.

La Flama del Canigó

Mantenim viu el foc dels Països Catalans

La Flama del Canigó és la festa d'encesa dels focs de Sant Joan, una festa molt arrelada arreu dels Països Catalans

Com s'escampa la Flama?

Durant tot l'any, Perpinyà guarda el foc de la Flama del Canigó. El dia 22 de juny aquesta flama es puja fins al cim del Canigó, on s'encén la llenya que han portat des de diferents parts dels Països Catalans el diumenge abans durant l'Aplec del Canigó. Aquests feixos de llenya portats per representants de diferents punts del país serveixen per encendre la foguera que, la nit de Sant Joan, crema dalt del cim i de la qual s'agafa foc nou per ser retornat a Perpinyà.

Després de l'encesa, es dona sortida a les torxes i els fanalets, que escampen el foc per tots els pobles i ciutats del país. Cada població organitza la rebuda de la

Flama, durant la qual s'encenen les diferents fogueres de Sant Joan i es llegeix el missatge que reafirma la pertinença a un mateix poble.

La Flama es reparteix pels pobles mitjançant una llarga cadena de relleus, que van distribuint el foc amb tots els mitjans possibles –a peu, amb bicicleta, amb cotxe i, fins i tot, a cavall– i és rebuda a cada vila pels seus respectius habitants. Diverses entitats i la societat civil en general contribueixen, així, a escampar aquest foc, símbol d'unitat i diàleg. Es calcula que amb la Flama del Canigó s'encenen unes 30.000 fogueres des de la Catalunya del Nord fins al País Valencià, passant per la Franja, el Principat i les Illes Balears.

24 de juny, festa nacional dels Països Catalans

Mesos abans de Sant Joan, Òmnium envia una moció als ajuntaments del país per tal de declarar la festa de Sant Joan com la festa nacional dels Països Catalans. Els ajuntaments que donen suport a la moció també es comprometen a demanar als governs dels territoris respectius de parla catalana que prenguin en consideració la iniciativa i que emprenguin les accions necessàries per fer-la efectiva.

El text de la moció remarca el caràcter social i col·lectiu de la festa, que des de fa segles es duu a terme als territoris de parla catalana. De la mateixa manera, en destaca la vigència actual i què l'ha fet sobreviure a les diverses situacions polítiques i socials, superant períodes històrics molt difícils al llarg dels temps. A més, el text reivindica que “la festa de Sant Joan, arrelada en la major part dels territoris que formen els Països Catalans, pot contribuir a recuperar el sentit de nació d'una comunitat històrica com a símbol d'esperança”.

Una cultura popular referent

Des d'Òmnium reivindiquem les festes populars i tradicionals com una eina bàsica de cohesió i de construcció nacional. Tal com fa l'entitat des de fa uns anys, les tradicions es van renovant i adaptant a les noves realitats socials i culturals. D'aquesta manera, trobem una coincidència de modernitat i tradició en molts elements de la nostra cultura. En vista dels nous reptes socials que afecten els Països Catalans, Òmnium Cultural aposta per donar un nou impuls a la Flama del Canigó, per tal de convertir-la en el referent nacional de la festa de Sant Joan. A través del foc com a nexa d'unió, proposem una festa de Sant Joan més participativa.

Encara no saps si la teva població rebrà la Flama del Canigó?

Vols saber com hi pots participar?

No et perdis la rebuda de la Flama i contribueix a fer-la córrer pels Països Catalans

Informa-te'n a www.omnium.cat durant els mesos vinents

La realitat de la llengua catalana arriba a Sabadell en forma d'exposició

La biblioteca Vapor Badia de Sabadell va ser el marc, durant els mesos de febrer i març, de l'exposició *Realitat i vitalitat de la llengua catalana*, una panoràmica sobre l'ús social del català, els territoris on es parla, la realitat desigual dels usos idiomàtics i la vitalitat i la història de la nostra llengua. Dissenyada per la Federació d'Organitzacions per la Llengua Catalana (FOLC), es va inaugurar el novembre passat a la seu de l'Institut d'Estudis Catalans de Barcelona. A més, Òmnium Sabadell va organitzar l'acte de presentació del llibre *El moment de dir prou*, de Toni Strubell i Trueta, a l'Auditori Caixa Sabadell. El llibre, publicat l'any 2008, esdevé un crit de denúncia

de la situació que viu la nació catalana i una anàlisi del tracte que rep Catalunya de l'Estat espanyol.

Toni Strubell i Trueta durant la presentació del seu llibre *El moment de dir prou*.

Junts! Per Catalunya recorre el país

A partir de l'acte celebrat el 25 de juny al TNC, alguns membres de la Junta Nacional han participat en taules rodones en diversos llocs del territori per tal de difondre la campanya *Junts! Per Catalunya*, en resposta al recurs presentat contra l'Estatut davant el Tribunal Constitucional. El president d'Òmnium, Jordi Porta, el vicepresident, Vicent Sanchis, i el vocal de la Junta Alfons López Tena han posat sobre la taula els reptes de l'entitat un cop es faci pública la sentència. Amb paraules dels directius de l'entitat, "cal reforçar la majoria social que vulgui fer avançar el país".

Difusió del patrimoni lingüístic i cultural a Òmnium Ponent-Lleida

Amb la voluntat de promoure el coneixement de la llengua i la literatura catalanes, Òmnium Ponent-Lleida ha implantat el programa *Quedem?* i ha organitzat el cicle *Identitat i llengua catalana*. A més, i des d'una òptica d'abast territorial, a Artesa de Segre s'ha comptat amb la presència d'Alfons López Tena i, a Balaguer, s'ha

muntat la taula rodona *Coneixem l'obra dels germans Xuriguera*, a càrrec de Josep Camps, Josep Gelonch, Enric Falguera i Pau Xuriguera. Òmnium també s'ha sumat a les Jornades de transgressió cívica a Fraga.

Un cop més, Òmnium Ponent-Lleida ha fet el *Curs d'història del pensament polític catalanista contemporani*, que enguany ha arribat a la sisena edició i que ha comptat amb Josep M. Solé i Sabaté per a la conferència inaugural. Ha participat en la taula rodona *Reptes actuals per a una nova societat* i ha dut a terme el cicle *20 anys de la caiguda del Mur*, en què s'ha parlat de la Guerra Freda i del nou panorama internacional que s'ha format arran d'aquest fet.

El Curs d'història de pensament polític catalanista contemporani va tenir una assistència destacada.

Tarragona medieval

Dins el programa *Quedem?*, Òmnium Tarragona va organitzar dues sortides guiades a la ciutat medieval que van incloure una visita didàctica al Museu Bíblic, al claustre i a diferents estances de la catedral de Tarragona. Els participants, a més, van poder veure les intervencions arqueològiques que s'hi duen a terme per fer aflorar les restes del temple romà d'August que hi ha en el mateix temple cristià.

La història dels Mossos, a Vilafranca

El membre de la Junta Directiva d'Òmnium Miquel Sellarès va presentar a Vilafranca del Penedès el seu llibre *Un pas endavant. La història dels Mossos que mai no s'ha explicat*, publicat per Edicions L'Arquer. Sellarès va ser el principal promotor de la creació ara fa vint-i-cinc anys del cos de policia de Catalunya, que recentment ha completat el desplegament per tot el territori català.

Òmnium Baix Camp canvia de local

La seu d'Òmnium al Baix Camp ha canviat d'ubicació amb l'objectiu de millorar les activitats dirigides als socis i els alumnes de català. Mentre duren les obres del nou local, però, s'hi han continuat fent activitats, com ara el sopar col·loqui sobre la campanya "10Mil a Brussel·les", o la lectura pública de *Mas-*

sagran, coincidint amb la Setmana del Llibre en català. Aquest any, a més, el Premi de Redacció per a Instituts Joan Puig i Ferrater que Òmnium Baix Camp organitzava durant els últims anys s'ha integrat dins el Premi Sambori, el qual, per primera vegada, s'organitza en l'àmbit de demarcacions.

Coneguem Òmnium Solsonès

Un mes i mig després de la creació d'un nou Grup Local dins l'estructura territorial d'Òmnium, parlem amb els seus responsables per conèixer-ne els plans de futur. Tal com va destacar el president d'Òmnium Solsonès, Ramon Segués, a l'assemblea de socis, el seu equip "agafa la responsabilitat amb la voluntat de potenciar el creixement social de l'entitat i la seva presència i influència en el món institucional i associatiu comarcal". Els socis del Solsonès han pogut comprovar ràpidament aquestes ganes de treballar i han vist com els representants de l'entitat a la comarca han engegat ja diversos projectes culturals.

Òmnium Solsonès ha tingut una molt bona acollida entre les entitats, les institucions i la gent de la comarca.

Fa molt pocs mesos que s'ha constituït Òmnium Solsonès. Com va sorgir la idea de crear el vostre grup local? Quin va ser el procés que es va seguir fins a constituir-vos?

La idea va néixer a partir de la relació del president d'Òmnium Ponent-Lleida i membre de la Junta Directiva, Josep Maria Forné, amb alguns dels membres actuals de la Junta d'Òmnium Solsonès. Aquesta relació va sorgir arran de la participació en els premis Enric Farreny de literatura. El mateix Josep Maria Forné va impulsar-nos a estendre la presència d'Òmnium al Solsonès, una comarca amb un nombre important de socis, però sense seu territorial.

A partir d'aquí, es va obrir el procés per reunir un grup sòlid de persones disposades a implicar-se en la creació de la Junta d'Òmnium Solsonès. Tot seguit, es va fer una presentació pública per donar-ho a conèixer a la ciutadania, en un acte amb la presència del president, Jordi Porta, el setembre de 2008. Finalment, l'assemblea general de socis del Solsonès va aprovar la Junta l'1 de febrer de 2009. I a partir d'aquí, hem començat a treballar per activar aquest nou grup local.

Tot i la vostra creació recent, ja heu dut a terme alguns actes i amb un gran èxit de participació. Com ho valoreu?

Valorem molt positivament la resposta ciutadana a totes les activitats i iniciatives que hem dut a terme, tant pel que fa a l'assistència de públic com a la bona acollida i predisposició que han mostrat les institucions públiques, les entitats culturals i la societat civil en general. Creiem que això es deu, fonamentalment, a la transversalitat ideològica que representa Òmnium i a la identificació general, cada vegada més gran, amb els objectius principals de l'entitat: llengua, cultura i país. A més, no hi ha dubte que el moment polític que viu Catalunya ajuda molt a sumar persones al nostre projecte.

El pla estratègic de l'entitat marca com una de les seves prioritats el reforçament territorial. Actualment, quines són les vostres prioritats com a Grup Local de l'entitat?

En primer lloc, ens proposem consolidar la presència i el creixement social a tota la comarca. En segon lloc, volem establir una estreta relació i col·laboració

amb les administracions i amb entitats culturals i socials de la zona.

En tercer lloc, treballarem per ser molt presents en tots els esdeveniments que es duen a terme al llarg de l'any a la comarca. Especialment, volem identificar la diada de Sant Jordi amb el Dia Òmnium al Solsonès. Finalment, seguirem tenint un bon contacte amb tota l'estructura d'Òmnium Cultural i, especialment, amb les seues territorials més properes. En definitiva, volem treballar pel país, des d'una plataforma de referència com és Òmnium.

“Estem obrint vies de col·laboració amb entitats culturals i esportives perquè el nostre objectiu és eixamplar la nostra xarxa de contactes per trobar el màxim nombre de sinergies i poder programar activitats atractives a la comarca”

Quines creieu que són les millors vies per incentivar la participació dels ciutadans del Solsonès en els projectes d'Òmnium?

Tenint en compte que el Solsonès és una comarca rural i no massificada pel que fa a població, pensem que el contacte directe és possible i molt efectiu. Per aquest motiu, les millors eines per créixer i consolidar-nos són el contacte personal amb els socis, els simpatitzants i les entitats col·laboradores; i una bona difusió de les activitats i les campanyes que duguem a terme. A més, volem diversificar les activitats per arribar a segments diferents de la població, i col·laborar activament amb altres entitats i iniciatives culturals.

Amb vista als mesos vinents, quines activitats i projectes dureu a terme?

Durant l'abril, presentarem el llibre de poemes *Brots de saüc*, de Francesc Culleré, i coincidint amb Sant Jordi celebrarem la primera edició dels Premis DRAC de poesia i narrativa curta, que

anirà acompanyada d'un concert de Maria del Mar Bonet.

Seguirem amb el tema literari al juny, amb un recital poètic a càrrec de l'actriu Montserrat Carulla, organitzat en col·laboració amb l'Ajuntament de Solsona.

A partir del novembre, acollirem l'exposició *Els trobadors*, en col·laboració amb Òmnium Berguedà. A l'octubre, Sant Galderic serà el tema central d'una taula rodona i al novembre Jordi Padró ens oferirà una conferència.

A banda d'aquests actes que ja hem fixat, estem treballant en altres activitats que encara no hem acabat de definir: dues presentacions de llibres de poemes, un acte de presentació d'Òmnium a Sant Llorenç de Morunys i una conferència. També, estem oberts a les propostes de la ciutadania per oferir-los activitats al voltant d'allò que els interessi més.

Teniu previstes vies de col·laboració amb altres entitats de la comarca? Amb quins objectius?

Sí, estem obrint vies de col·laboració amb les entitats culturals i esportives: orfeó, grups de teatre, esplais, grups de lectors, centre excursionista, etc. També treballarem amb centres culturals com ara els museus, les biblioteques, els cinemes i amb centres que treballen el tema lingüístic, com el Consorci de Normalització Lingüística. L'objectiu és eixamplar la nostra xarxa de contactes per trobar el màxim nombre de sinergies i poder programar activitats atractives.

>>> Roser Sebastià. Departament de Comunicació i Premsa d'Òmnium Cultural.

APUNTS

Socis: 86
Membres a la Junta:
 M. Teresa Viladrich i Nadal,
 Josep M. Pujol i Cots,
 Susanna Llaudet i Serra,
 Eugeni Barniol i Estany
 i Ramon Montraveta i Cabó
President:
 Ramon Segués i Coromines
Vicepresidenta:
 M. Dolors Cases i Canes

Literatura i memòria històrica a l'Alt Empordà

L'escriptora Isabel-Clara Simó va inaugurar el VI Curs de Literatura Catalana –organitzat per Òmnium Alt Empordà– amb la conferència *L'explosió de la literatura catalana*. Al llarg d'onze sessions més, es va oferir una aproximació a autors i períodes rellevants de la literatura catalana a través de sessions ofertes per professors de literatura dels IES de Figueres. En col·laboració amb la Universitat de Girona, el curs permetia l'obtenció de crèdits de lliure elecció als estudiants d'aquest centre universitari.

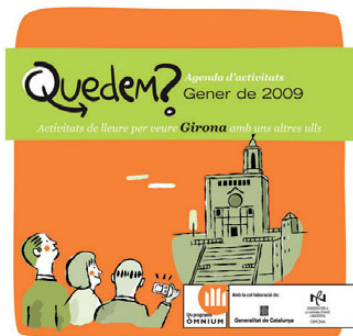
A més, els instituts de Figueres han acollit l'exposició itinerant *Els regnes de*

Catalunya fins al 1714, una mostra del Memorial 1714 que forma part d'una sèrie sobre el període de la guerra de Successió. Gràcies a la disposició de les AMPES i els equips directius dels centres educatius de la ciutat, Òmnium ha pogut oferir una eina didàctica per conèixer millor un període de la nostra història.

Una imatge de l'exposició
Els regnes de Catalunya fins al 1714.

El Quedem? triomfa al Gironès

Òmnium Gironès ja ha dut a terme 26 activitats del programa *Quedem?* i, des del gener del 2008, acumula un total de 577 participacions. Des del gener del 2009 hi ha hagut 162 participacions en activitats molt diverses, com ara una ruta per les fonts de Sant Daniel, una visita a les ruïnes d'Empúries, al Museu de les Galetes Trias de Santa Coloma de Farners, una ruta per les escultures de Girona o, l'última, que ha estat una visita a Rupit i al pantà de Sau.

Història de Catalunya a Sant Cugat

Partint de la base que la nostra societat ha estat òrfena de continguts pertanyents a la història de Catalunya, i que la voluntat dels nostres associats és posar-se al dia, Òmnium Sant Cugat va dur a terme el cicle *Cultura i societat al segle xx*. El professor Narcís Garolera, especialista en Jacint Verdaguer, es va remuntar al segle XIX per explicar-nos com van sorgir figures com ara Verdaguer i Guimerà en una Catalunya fortament castellanitzada. Albert Balcells va analitzar la gran obra de la Mancomunitat de Catalunya. Josep M. Figueres va parlar del periodisme en temps de guerra i l'historiador Borja de Riquer va destacar la gran pluralitat del catalanisme polític durant la Transició i la diferència de criteri entre els grups polítics de l'interior del país i els de l'exili. El cicle el van tancar Jaume Sobre-

qués, que va parlar de la Transició en clau catalana, i Pelai Pagès, sobre el catalanisme polític en la democràcia.

Dins el nou cicle *Fem País!*, es va fer una visita al monestir de Poblet, on, per commemorar el 800 aniversari del naixement de Jaume I, es va fer una ofrena floral a la seva tomba.

L'historiador Borja de Riquer va parlar del catalanisme polític arran del franquisme.

Homenatge al poeta Josep Punsola

Impulsada per Òmnium Mataró, la Comissió Ciutadana d'Homenatge al poeta Josep Punsola ja ha quedat constituïda. La Comissió prepara un 2009 farcit d'esdeveniments pensats per homenajar el poeta i activista cultural mataroní, que va morir en plena joventut, ara farà seixanta anys. Un acte institucional, una exposició commemorativa, una ruta poètica, la tradicional caminada a la Roca d'en Punsola i un treball poètic i musical amb les escoles de la ciutat són algunes de les propostes en què s'està treballant. Els actes començaran la primera setmana de maig.

Òmnium Berguedà vol créixer

Òmnium Berguedà s'ha fixat l'objectiu de créixer en nombre de socis per assolir la condició de seu territorial. Per fer-ho, ha organitzat activitats a diversos municipis de la comarca, com ara xerrades sobre història de Catalunya a Puig-reig, Gironella, Bagà, Guardiola de Berguedà i Avià.

També està previst, entre els mesos d'abril i maig, un cicle de quatre conferències sobre història de Catalunya, l'atorgament del premi Berguedans al Món, i també un debat amb parlamentaris de tots els grups polítics sobre les eleccions europees, amb un accent especial en el tema de la presència del català a Europa.

Sant Jordi i els premis DRAC

Òmnium Solsonès ha apostat per fer de la diada de Sant Jordi el gran dia d'Òmnium a la comarca. Per això han convocat els premis DRAC de poesia i prosa, que es lliuraran el dia de Sant Jordi, en un acte en què també hi haurà un concert a càrrec de Maria del Mar Bonet i Dani Espasa.

Èxit dels *Dijous de l'Òmnium* a Osona

En col·laboració amb el Museu d'Art de la Pell de Vi, Òmnium Osona va organitzar l'exposició *Eloquències, poesia visual*, una mostra fotogràfica amb l'obra de l'artista visual vigatà Toni Prat, que va rebre multitud de visites. Les activitats dels *Dijous de l'Òmnium* també van incloure un tast de la cervesa del Montseny, la presentació dels llibres *El parlar de Collsacabra* i *Emmordassats i complaguts*, un assaig històric de Jordi Mata, o la conferència sobre Alexandre Deulofeu que es va fer a Centelles.

La inauguració de l'exposició *Eloquències, poesia virtual* va ser un dels actes més originals dels *Dijous de l'Òmnium*.

Festa literària a Granollers

El Teatre Auditori de Granollers va ser el marc de la XIX Festa Literària de les Lletres Catalanes, organitzada per Òmnium Granollers. Es van repartir prop de 17.000 euros entre les diverses categories. El premi Jaume Camp de Sociolingüística, dotat amb 6.010 euros, va quedar desert, mentre que el premi Xammar a tota una trajectòria professional es va atorgar a Jaume Mateu, més conegut com a Tortell Poltrona.

Premi a Jordi Coca

La novel·la *La noia del ball*, del barceloní Jordi Coca, va guanyar el novè premi Joaquim Amat-Piniella, convocat per Òmnium Bages i l'Ajuntament de Manresa, amb la col·laboració de la Biblioteca del Casino i el Gremi dels Llibreters. El premi reconeix la millor obra narrativa de temàtica social contemporània publicada entre la tardor del 2007 i la tardor del 2008. En l'acte de lliurament, que es va fer a l'Auditori de Caixa Manresa, es va representar *Escenes de Mauthausen*, una lectura dramatitzada a partir d'una selecció de la novel·la *K. L. Reich*, de Joaquim Amat-Piniella, a càrrec dels actors manresans Ivan Padilla i Magda Puig, acompanyats per la violoncel·lista Ònia Tomàs.

L'escriptor Jordi Coca durant l'acte de lliurament del premi Joaquim Amat-Piniella.

Per una cultura participativa a Badalona

Òmnium Barcelonès Nord va impulsar una jornada oberta amb representants d'altres entitats i agents culturals de Badalona amb l'objectiu de debatre la situació de la cultura a la ciutat. Es tractava d'un nou capítol de l'intens i participatiu procés de debat que, iniciat per Òmnium a mitjan 2007, pretén posar en revisió la situació de la cultura a la ciutat.

El debat es va centrar en la necessitat de teixir xarxa i complicitats entre les entitats; de seguir treballant per una gestió participativa de la cultura, i, en definitiva, de debatre i acordar, amb el màxim d'agents possible, quines són les prioritats culturals que ha de tenir Badalona. També es va veure la necessitat de crear una "taula de cultura" que representés la societat

civil organitzada i que formulés propostes consensuades a la resta d'agents implicats en la cultura de la ciutat, com ara el sector privat o l'administració pública. Finalment, es va posar l'accent a saber aprofitar l'oportunitat que pot significar per a Badalona el fet que hagi estat nomenada Capital de la Cultura Catalana 2010. Tot un repte que cal no deixar perdre.

Un moment de la jornada que va aglutinar representants d'entitats i agents culturals de Badalona.

Conferències i tertúlies a l'Alt Urgell

Òmnium Alt Urgell va començar l'any 2009 amb dos actes que van gaudir d'una bona assistència. D'una banda, una conferència de Vicent Sanchis, periodista i vicepresident d'Òmnium, que va parlar del paper de la societat civil davant dels reptes del país. Sanchis va insistir en la "importància que tenen entitats com Òmnium Cultural a l'hora de dinamitzar la reconstrucció nacional". A més, va esperonar els assistents

a "prendre compromisos personals a favor de la llengua, la cultura i el país".

D'altra banda, i continuant el cicle encetat l'any 2008, Òmnium Alt Urgell organitza una tertúlia cada tres mesos sobre un tema d'importància comarcal o pirinenca. La primera d'enguany, moderada pel periodista i soci d'Òmnium Isidre Domenjó, va girar entorn de la crisi, que també afecta la pagesia i les empreses de muntanya.

L'agenda

Els Dijous de l'Òmnium

7 de maig | 19 h | Entrada lliure

Ser Joan Fuster. La recepció del pensament de Fuster a Catalunya

Presentació del documental *Ser Joan Fuster* i xerrada a càrrec de Carles Solà.

Acte organitzat juntament amb l'Espai País Valencià.

14 de maig | 19 h | Entrada lliure

L'hora del cinema català

Taula rodona amb Joel Joan, president de l'Acadèmia del Cinema Català; Antoni Verdaguier, director; Lluís Minyarro, productor.

Ho presenta: J. M. López Llaví, historiador del cinema.

21 de maig | 19 h | Entrada lliure

Joan Amades, una vida per la cultura popular

Projecció del documental *Estimat Amades*, de Raül Contel, i xerrada a càrrec de Toni Serés, etnògraf.

28 de maig | 19 h | Entrada lliure

Parlem amb Jordi Porta

El president d'Òmnium reflexiona sobre el moment polític del país i els reptes de l'entitat.

4 de juny | 19 h | Entrada lliure

Nació, cultura, catalanisme. Conversa amb Ferran Mascarell

Parlarem amb Ferran Mascarell, historiador, gestor cultural i exconseller de Cultura de la Generalitat.

11 de juny | 19 h | Entrada lliure

Sant Joan, la festa dels Països Catalans

Xerrada a càrrec d'Antoni Ayala i Joan Soler Amigó.

Dimecres presentem

27 de maig | 19 h | Entrada lliure

Presentem un llibre: *De la consciència a la conducta. L'experiència de Tallers per la llengua.*

3 de juny | 19 h | Entrada lliure

Presentem un llibre: *Per un civisme de la globalitat*, de Ricard Lobo.

10 de juny | 19 h | Entrada lliure

Presentem un llibre: *Catalunya al món. La presència catalana al món: segles XIX i XX*, d'Antoni Segura i Josep M. Solé i Sabaté.

Actes

9 de maig

Tren Jaume I de Barcelona a València

Viatge, dinar, manifestació i concert.

Inscripcions a partir del 20 d'abril

9 de juny | 19 h |

Palau de la Música Catalana

Premi d'Honor de les Lletres Catalanes

Inscripcions a partir del 25 de maig

Festa per la Llibertat

10 de setembre.

Actes a Vic, Girona i Barcelona.

11 de setembre.

Actes a Barcelona: activitat familiar, dinar popular i concert

**DIMECRES
PRESENTEM...**

 ÒMNIMUM
LLENGUA CULTURA PAÍS

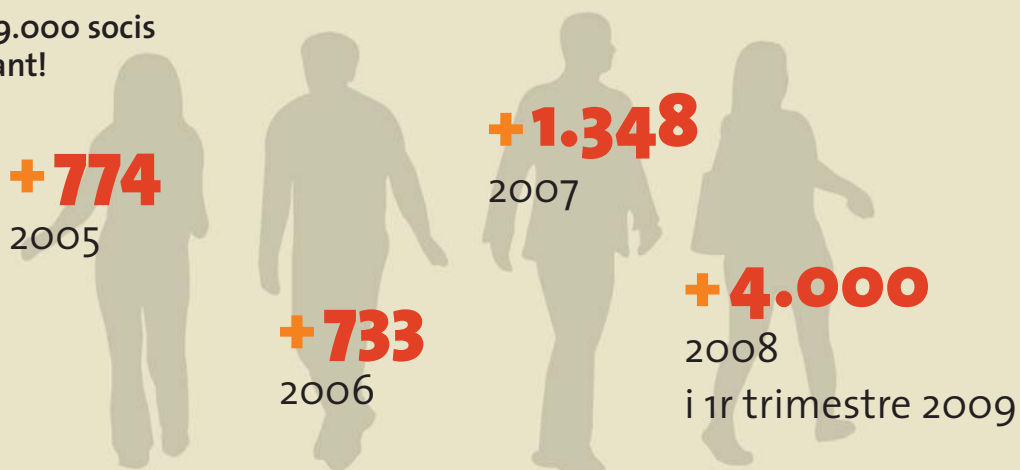
www.omnium.cat

+VEUS = +PROJECTES

Òmnium Cultural es troba en una etapa de creixement, tant si ens fixem en les xifres de socis que augmenten mes rere mes com si fem un cop d'ull als projectes que està desenvolupant arreu del territori. L'entitat, per tant, segueix avançant sense perdre de vista els objectius de reforçar l'estructura territorial i augmentar la representativitat de la societat civil en el si de l'entitat. La intenció d'Òmnium és oferir, tant als socis que ho són des de fa anys com als que s'acaben d'unir al projecte, les activitats i els posicionaments que responen més a les seves demandes. Així, l'entitat fa d'altaveu de les sensibilitats dels més de 19.000 socis que en formen part entorn de la llengua, la cultura i el país. A més, treballa per la cohesió social, el foment de les tradicions, el respecte a la llengua, la promoció de la cultura i el compliment dels drets dels catalans. Tots els socis reben periòdicament les informacions de tot allò relacionat amb l'entitat a través de la revista Òmnium, la memòria anual, els butlletins electrònics i anuncis a la premsa. A més, obtenen importants descomptes en cultura i molts avantatges més.

Creixement anual de socis d'Òmnium

Avui ja som més de 19.000 socis i volem seguir avançant!

Junts! Per Catalunya

Des del 25 de juny, Òmnium duu a terme la campanya *Junts! Per Catalunya* amb l'objectiu d'unir les veus d'aquells catalans que exigim respecte per la voluntat del poble català. Hem aconseguit més de 10.000 adhesions. A més, tots els adherits han estat informats periòdicament de les accions que Òmnium ha promogut en relació amb aquest tema.

Ara tu també pots fer sentir la teva veu juntament amb la de milers de catalans donant suport a aquesta campanya, i junts direm PROU a: www.omnium.cat/juntspercatalunya

Adhereix-te a la campanya

junts!
PER CATALUNYA

Fes sentir la teva veu

www.omnium.cat/juntspercatalunya

També pots fer-ho per telèfon al 93 319 80 50

Parlants, usuaris i militants

Quina consciència lingüística tenim els catalanoparlants? Cal que ens preguntem si, com a ciutadans i consumidors, fem prou esforços per fer valer els nostres drets lingüístics. Encara que a molts no els ho sembli, la llengua catalana segueix necessitant, per sobreviure, la militància individual i continuada dels catalanoparlants. Quedi clar: som una nació i no vam néixer el 1978.

La darrera fal·làcia que fan servir els partidaris del monolingüisme castellà a les Espanyes és que, al capdavall, tota llengua “només és un instrument de comunicació”. Ho expressen amb distanciament, amb posat científic, amb aquella seguretat de qui afirma que els objectes cauen a causa de la llei de la gravetat. Habitualment, aquests personatges deixen anar aquest argument trampós com una manera de justificar, de forma elegant, la desaparició d'aquelles llengües amb menys parlants respecte de les llengües de gran abast. Si el català va perdent presència al carrer, no passa res, és llei de vida, afirmen. No s'hi capfiquin, ens aconsellen, vostès tenen molta sort: podran parlar en castellà.

Es podria acceptar en persones analfabetes un discurs tan pobre com aquest, que menysprea l'evidència que tota llengua és, sempre, molt més que un sistema per a la comunicació d'una comunitat. Fa pena, fins i tot, haver de recordar obvies: qualsevol idioma és un mapa de referències insubstituïble, un dipòsit de memòria, un vehicle de creació estètica, una mirada singular sobre la realitat i un patrimoni de tota la humanitat. Però el més alarmant és que aquesta mena de ximpleries les acostumen a repetir homes i dones que exhibeixen títols i mèrits de tota mena, persones de formació refinada i alta cultura. Què tenen en comú aquests ciutadans tan distingits? La rutina de l'ocupant secular que no vol perdre ni un centímetre del seu poder ni dels seus privilegis. Entre aquesta mena de figures hi ha gent nascuda a Catalunya i gent vinguda de fora, val a dir.

Els que fan bandera de deixar morir el català s'han descarat i molt. Des de la certesa de ser forts, ens recomanen resignació a tots els qui aspirem a fer créixer la presència i l'ús del català. Actuen com a militants explícits del castellà i d'un monolingüisme agressiu que els permet ignorar olímpicament el país on viuen i treballen. Tenen una consciència lingüística combativa i mai no abaixen la guàrdia. Els catalanoparlants, en canvi, hem anat oblidant que, sense una consciència lingüística activa, la reculada és i serà imparable. Hem deixat de tibar i ens estem anestesiant. Després dels llargs anys de la dictadura, va ser necessari canviar les actituds purament de resistència, que havien servit per salvar els mots, per un afany de normalització i extensió social. El català ja no podia ser cosa només dels catalanistes, aquella flama sagrada havia d'arribar a més gent. El català no

podia dependre només dels militants, havia de fer-se “normal” entre noves majories i, per tant, calia llevar-li ideologia. Sobre el paper, el pla era bo. En la realitat, els resultats han estat desiguals. Segurament, es va fer allò que tocava fer aleshores.

Avui, quan la globalització i la deslocalització cultural posen el català davant de nous desafiaments, avui, quan el prestigi de la cultura en espanyol cavalca damunt de grans empreses mediàtiques, avui, quan creix l'opinió que el nostre idioma “és un luxe car perquè tothom que sap català també sap castellà”, avui ens cal revisar quina mena de consciència lingüística tenim els catalanoparlants. Amb certes actituds, els catalanoparlants donem la raó als qui sostenen que un idioma només és un instrument per comunicar-nos. Sovint, sembla que només som usuaris, sense ànima, del català.

Quants actes de força democràtica fem, com a consumidors i ciutadans, per fer valdre els nostres drets de catalanoparlants? Pocs, molt pocs. Fa uns dies, vaig refusar una oferta d'un paquet de televisió de pagament perquè no m'oferien res en català. Quan vaig fer la pregunta a la persona que va trucar-me, vaig comprovar que era com si li parlés dels extraterrestres. Ningú no havia previst aquell assumpte, el teleoperador va haver de consultar-ho a un cap. El més paradoxal i el més inaudit és que la majoria d'abonats d'aquesta empresa són de Madrid i de Barcelona, la ciutat més important de tot el domini lingüístic català.

Als lectors d'aquesta revista no cal que els digui el que ara escriuré, ho saben millor que ningú: la llengua catalana segueix necessitant, per sobreviure, la militància individual i continuada dels catalanoparlants, i aquesta només prové d'una consciència lingüística que va unida a una politització clara. Politització no vol dir partidisme, però sí que vol dir compromís amb algunes premisses. Per exemple: som una nació i no vam néixer el 1978. Per conjurar els negres auguris dels enterradors de llengües ens cal reprendre, ara mateix, la militància diària en els mots. Amb noves formes, amb imaginació, i sense que la mandra ni la por ens facin vinclar l'esquena. ◊

“Sovint, sembla que només som usuaris, sense ànima, del català”

T'agrada llegir? **[GRUP 62]**

www.grup62.cat

Barcino, novel·la històrica sobre la vida d'un patrici durant l'època de la Barcelona romana. Aquest llibre te'l recomana l'Ester Pujol. **La tribu de Camelot**, una novel·la superdivertida i plena de curiositats. Aquest llibre te'l recomana la Patrizia Campana. **El violonchelista de Sarajevo**, una història commovedora basada en un fet real. Aquest llibre te'l recomana en Bernat Puigtobella. **El clan de l'ós de les cavernes**, novel·la ambientada en la prehistòria. Aquest llibre te'l recomana la Marta Selvas. **El món sobre rodes**, una història d'aventures i de superació personal. Aquest llibre te'l recomana la Pilar Beltran. **Quiet**, l'ambivalent estat emocional que provoca tenir un fill que no progressa adequadament. Aquest llibre te'l recomana l'Eugènia Broggi. **Diario de un fotógrafo**, diari inèdit de Centelles, un dels inventors del foteriodisme a Espanya. Aquest llibre te'l recomana en Manuel Fernández. **Les germanes Grimes**, dues germanes que viuen la infelicitat i la incomunicació amb els homes de maneres ben diferents. Aquest llibre te'l recomana l'Isidor Cònsul.

Imagina, si vols, quantes coses genials pots arribar a llegir!